

บรรณนิทัศน์

ไทดำ

รวบรวมโดย
รัตนา เตชามหาชัย

ศูนย์สมเด็จเพื่อการวิจัยไทยคดีศึกษา
สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

โดยการสนับสนุนของสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
2540

คำนำ

ในปัจจุบันนี้ได้มีความพยายามศึกษาเกี่ยวกับชนชาติไทยกลุ่มต่าง ๆ ทั้งที่อาศัยอยู่ในประเทศไทยและประเทศใกล้เคียง เพื่อหาร่องรอยว่าคนไทยน่าจะมีถิ่นกำเนิดดั้งเดิมในแถบใด คนไทยกลุ่มต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ในอดีตอย่างไร และมีแบบแผนการเคลื่อนย้ายกระจายกันไปอย่างไร ในการศึกษาเกี่ยวกับชาวไทยกลุ่มต่าง ๆ นั้น วิธีการเบื้องต้นคือ การศึกษาจากเอกสาร สิ่งพิมพ์ต่างๆ ที่มีผู้เขียนขึ้นหรือบันทึกไว้ เพื่อตรวจสอบสถานภาพทางความรู้ในเรื่องนั้นๆ

การจัดทำบรรณนิทัศน์เรื่องไทคำนี้ ผู้จัดทำได้รับมอบหมายจากรองศาสตราจารย์สุมิตร ปิติพัฒน์ ผู้อำนวยการสถาบันไทยคดีศึกษา ให้รวบรวมบรรณานุกรมเกี่ยวกับไทคำทั้งหมดในเอกสารทุกประเภทไม่ว่าจะเป็น หนังสือ งานวิจัย วิทยานิพนธ์ ข่าวหรือบทความในวารสารและหนังสือพิมพ์ แล้วจัดทำบรรณนิทัศน์ให้ทราบถึงเนื้อหาของเรื่องนั้นอย่างคร่าวๆ เพื่อช่วยให้ผู้สนใจหรือผู้ค้นคว้าวิจัยได้ทราบว่าองค์ความรู้ทั้งหมดที่เกี่ยวกับชนกลุ่มไทคำนั้น มีใครเขียนหรือศึกษาในประเด็นใด แต่ละประเด็นมากน้อยเพียงใด และประเด็นใดยังไม่มีผู้ศึกษา

ในการจัดทำบรรณนิทัศน์เรื่องไทคำ ผู้จัดทำได้สืบค้นข้อมูลจากห้องสมุดมหาวิทยาลัยต่าง ๆ รวมทั้งหนังสือประเภทบรรณานุกรมหรือคู่มือช่วยค้นประเภทอื่น ๆ อย่างไรก็ตาม มีข้อจำกัดในการจัดทำคือ มีเอกสารบางรายการที่ยังไม่พบต้นฉบับ หลายรายการเป็นเอกสารที่ไม่ได้จัดเก็บในห้องสมุดในประเทศไทย นอกจากนี้ยังเข้าใจว่ามีข้อมูลบางส่วนซึ่งจัดเก็บอยู่ในประเทศที่ชนกลุ่มไทคำอาศัยอยู่ ได้แก่ ประเทศเวียดนาม ลาว และจีน ซึ่งผู้จัดทำยังไม่ได้สำรวจเอกสารในประเทศเหล่านี้ ดังนั้นการจัดทำบรรณนิทัศน์ฉบับนี้ จึงเป็นเพียงการจัดทำในระดับเบื้องต้นเท่าที่ข้อมูลมีอยู่ในปัจจุบันเท่านั้น สำหรับข้อมูลบางรายการซึ่งยังไม่พบตัวเล่มจะคงไว้เฉพาะรายการบรรณานุกรม

ผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าบรรณนิทัศน์นี้คงจะเป็นประโยชน์บ้างต่อการศึกษาวิจัยในเรื่องของชนกลุ่มชาติพันธุ์ไทคำและชนกลุ่มไทอื่น ๆ หากมีโอกาสผู้จัดทำจะพยายามทำฉบับที่สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

รัตนา เตชามหาชัย

อักษรย่อชื่อห้องสมุด

จพ-กลาง	หอสมุดกลาง สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
จพ-หท	ศูนย์เอกสารประเทศไทย สถาบันวิทยบริการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
มข-กลาง	หอสมุดกลาง สำนักวิทยบริการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มข-กลาง	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มข-วิจิตรศิลป์	ห้องสมุดคณะวิจิตรศิลป์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
มธ-กลาง	ห้องสมุดธรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มธ-รส	หอสมุดปรีดี พนมยงค์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มธ-ส	ห้องสมุดคณะสังคมฯ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
มม-กลาง	สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยมหิดล
มศก. ท	สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศิลปากร หอสมุดสาขา วัดท่าพระ
มศก.ส	หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
มศก. ส-ศต	ศูนย์ข้อมูลภูมิภาคตะวันตก หอสมุดพระราชวังสนามจันทร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร
มศว-ประสานมิตร	สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร
ศวท	ศูนย์สนเทศเพื่อการวิจัยไทยคดีศึกษา สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
หข	หอสมุดแห่งชาติ กรมศิลปากร
หอการค้าไทย	สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

สารบัญ

	หน้า
คำนำ	
อักษรย่อชื่อห้องสมุด	
หนังสือและเอกสาร (ภาษาไทย)	1
หนังสือและเอกสาร (ภาษาต่างประเทศ)	25
บทความในวารสารและหนังสือพิมพ์ (ภาษาไทย)	36
บทความในวารสารและหนังสือพิมพ์ (ภาษาต่างประเทศ)	46
กรณีศึกษา	53

บรรณนิทัศน์

เรื่อง

ไต่คำ

หนังสือและเอกสาร(ภาษาไทย)

กันทิมา วัฒนประเสริฐ และ สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. 001

(2528) ระบบเสียงภาษาลาวของกลุ่มน้ำท่าจีน. นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.

(มศก. ท / PL4195 ก4ก63)

จุดมุ่งหมายของการวิจัยนี้เพื่อศึกษาระบบเสียงของภาษาลาวโซ่ง ลาวครั้ง ลาวเวียง ลาวใต้ ลาวพวน และเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาลาวทั้ง 5 กลุ่มในพื้นที่กลุ่มน้ำท่าจีน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาษาลาวที่พูดกระจายตามจังหวัดต่าง ๆ คือ ภาษาลาวโซ่ง จังหวัดสุพรรณบุรี นครปฐม และสมุทรสาคร ภาษาลาวครั้งและลาวเวียง จังหวัดชัยนาท สุพรรณบุรี และนครปฐม ภาษาลาวใต้ จังหวัดชัยนาทและนครปฐม ภาษาลาวพวน จังหวัดสุพรรณบุรี ผู้วิจัยเก็บข้อมูลโดยการใช้คำศัพท์เพื่อทดสอบระบบเสียงจากผู้บอกภาษาลาวแต่ละกลุ่ม ซึ่งมีอายุระหว่าง 50-75 ปี

เก็ม ช่อง. 002

(2532) "คนไทยขาวและคนไทยดำ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเวียดนาม ชื่อนั้นสำคัญไฉน." พรเพ็ญ อันตระกูล (แปล) ใน เอกสารประกอบการสัมมนา เรื่อง "คนไทยนอกประเทศ : พรหมแดนความรู้." การประชุมใหญ่สามัญประจำปี พ.ศ. 2531 และการสัมมนาทางวิชาการของสมาคมประวัติศาสตร์ฯ (28-29 มกราคม). 29 หน้า.

(มศก. ท / DS570.1 ก65)

เป็นบทความที่แปลและเรียบเรียงจากหนังสือภาษาเวียดนาม เรื่อง คนไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเวียดนาม (หนังสือที่เออเตียบักเวียดนาม = NGUOI THAI O Tay Bac Viet Nam) ซึ่งพิมพ์ที่ฮานอยปี 1978 ผู้แปลมีเจตนาให้ข้อเขียนนี้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการศึกษาเรื่องของคนไทยในเวียดนาม เนื้อหากล่าวถึงประวัติความเป็นมาของกลุ่มไทยขาว และไทยดำในเวียดนาม ข้อสังเกตและปัญหาที่น่าสนใจเกี่ยวกับการแบ่งคนไทยในบริเวณภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเวียดนามเป็นไทยขาวและไทยดำ

คมคาย หมั่นสาย.

003

(2537) "เอ็ดเฮว : วาระสุดท้ายของชีวิตไทยทรงดำ." ใน ชีวิตไทย ชุดอีตฮอยเฮา. หน้า 25-35. (กรุงเทพฯ) : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. ภาพประกอบ.

(ศวท / DS568 ข65 ล.2 : มศก. ท / DS 588 พ7ค35)

กล่าวถึงถิ่นฐานเดิมและประวัติการอพยพของลาวโซ่ง จากนั้นให้ความหมายของคำว่า "โซ่ง" แล้วจึงเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประเพณีการทำศพของชาวลาวโซ่ง ซึ่งเรียกในภาษาถิ่นว่า "เอ็ดเฮว" อย่างละเอียด ผู้เขียนให้ข้อสังเกตว่า ลักษณะความเชื่อและพิธีการทำศพของลาวโซ่งมีบางประการที่คล้ายคลึงกับของคนไทยในปัจจุบัน นอกจากนี้ผู้เขียนยังให้ข้อเสนอแนะในการอนุรักษ์ประเพณีงานศพของลาวโซ่งอีกด้วย

คำ จอง.

004

(2538) "ประวัติศาสตร์ และเอกสารไทดำในเวียดนาม." เรณู วิชาศิลป์ ถอดความจาก คำบรรยายและเรียบเรียง ใน การศึกษาวัฒนธรรมชนชาติไท. หน้า 193-196.

กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

(ศวท / DS523.4 ท9ก64)

กล่าวถึงคนไทยในเวียดนาม ประวัติศาสตร์ไทในเวียดนามในช่วงปางท้าวต่อเมือง ซึ่งเป็นระยะที่แสวงหาแหล่งตั้งบ้านเมืองตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 8-10 และในช่วงปางท้าวแฝงเมืองซึ่งเป็นระยะที่ขยายอาณาเขตบ้านเมืองรวบรวมให้เป็นปึกแผ่นตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 13-19 นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความหมายของบ้าน เมือง เวียง เชียง แซ่ ฮีตบ้านครองเมือง และเอกสารไทในเวียดนามซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ ความเขียนลงหรือเอกสารทางประวัติศาสตร์ ฮีตบ้านครองเมือง และความสือบาท(วรรณคดี)

005

"งานเทศกาลประเพณีของภาคอีสาน." ใน การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. งานเทศกาลประเพณี

(2531) ที่น่าสนใจทางการท่องเที่ยว. หน้า 43-110. กรุงเทพฯ : การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย.

(มธ-กลาง / DS 568 ง6)

ให้รายละเอียดเกี่ยวกับงานเทศกาลประเพณีของภาคอีสานซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ งานเทศกาลประเพณีที่เกิดจากการปฏิบัติตามฮีตสิบสอง งานเทศกาลประเพณีที่เกิดจากวัฒนธรรม ประเพณีประจำเผ่า และงานเทศกาลประเพณีที่เกิดจากวัฒนธรรมประเพณีของท้องถิ่น ในส่วนที่กล่าวถึงงานเทศกาลประเพณีที่เกิดจากวัฒนธรรมประเพณีประจำเผ่า นั้น ได้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นมา

ของชาวผู้ไท ซึ่งแบ่งออกเป็นผู้ไทดำและผู้ไทขาว โดยจะให้ข้อมูลในด้านถิ่นฐานเดิม การอพยพเข้ามาในภาคอีสานในสมัยรัชกาลที่ 3 - รัชกาลที่ 5 จังหวัดที่มีชาวผู้ไทอาศัยอยู่ในปัจจุบันและวัฒนธรรมประเพณีของชาวผู้ไท ซึ่งได้แก่ ประเพณีเหยา ซึ่งเป็นประเพณีการเลี้ยงผีประจำปี

จิรพร เจริญสุข.

006

(2516) "พิธีศพของลาวโซ่ง หมู่ที่ 1 ตำบลบ้านคอน อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี."

สารนิพนธ์ศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2516.

28 แผ่น. ภาพประกอบ.

(มศก. ท / วพ DS570 ล53จ66 2516)

เนื้อหาแบ่งออกเป็น 4 บท บทที่ 1 ว่าด้วยประวัติความเป็นมาของลาวโซ่ง บทที่ 2 ว่าด้วยพิธีศพและพิธีเสนเฮือนซึ่งผู้เขียนได้ค้นคว้าข้อมูลจากเอกสารที่ผู้อื่นเรียบเรียงไว้ บทที่ 3 เป็นข้อมูลที่ยังเขียนได้บันทึกและเข้าไปมีส่วนร่วมสังเกตการณ์ในพิธีศพอย่างใกล้ชิด และบทที่ 4 เป็นบทสรุปเปรียบเทียบให้เห็นความคล้ายคลึงและความแตกต่างของพิธีศพที่กล่าวไว้ในบทที่ 2 และที่ผู้เขียนได้สังเกตด้วยตนเอง ท้ายเล่มเป็นภาพถ่ายเกี่ยวกับพิธีศพ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. คณะอักษรศาสตร์.

007

(2535) ไท-กะได เครื่องแต่งกายและเครื่องประดับสตรี ไทดำ-ตั้ง-หลี่. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัย, 2535. 28 หน้า. ภาพประกอบ. แผนที่.

(มศก. ท / DS570 ช62จ73 ; มศก. ส / DS523.4 T35จ75 ; มช-กลาง, วิจิตรศิลป์ /

ภน 391.2 ท91 ; มธ-กลาง / DS523.4 ท9ท92)

หนังสือเล่มนี้เป็นการเสนอผลงานซึ่งเป็นส่วนน้อยของโครงการใหญ่ชื่อ "ไท-กะได :

ภาษาและเครื่องแต่งกายสตรี" ซึ่งเป็นโครงการวิจัยในแนวสำรวจเกี่ยวกับชนเผ่าไท-กะได กว่า 50 เผ่า ในบริเวณตอนใต้ของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน ทางตอนเหนือของประเทศเวียดนาม ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รัฐอัสสัมของอินเดีย รัฐฉานและยะลาของประเทศพม่า หนังสือเล่มนี้เป็นเพียงการรายงานการศึกษาเรื่องเครื่องแต่งกาย และเครื่องประดับเฉพาะของเผ่าไท-กะได 3 เผ่า คือ ไทดำ ตั้ง และหลี่ จัดทำขึ้นเพื่อใช้ประกอบการจัดนิทรรศการเสนอข้อมูลอย่างสั้น ๆ ในส่วนที่เกี่ยวกับไทดำนั้นจะเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับ ชื่อชนชาติ ชื่อที่ใช้เรียกคนแหล่งที่อยู่อาศัย ภาษาที่ใช้พูดในชีวิตประจำวัน แหล่งที่เก็บข้อมูล ลักษณะหมู่บ้านไทดำ

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. สถาบันไทยศึกษา.

008

(2534) การประชุมเชิงปฏิบัติการ เรื่อง ไทในเวียดนามกับการศึกษาชนชาติไท 4 ก.ค. 34.

- ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ, สุดสวาท ดิศโรจน์ และ เสมอชัย พูลสุวรรณ. 009
- (2530) ระบบนิเวศวัฒนธรรมของชุมชนลาวโซ่ง (An cultural-ecological approach Law-Song communities). กรุงเทพฯ : คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- ชมรมไทยโซ่ง. 010
- (2523) หนังสือสาส์นผู้ไทย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรพิทยา. 53 หน้า. ภาพประกอบ. (มร-กลาง, ส / DS570 ล56ซ4)
- ให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ไทยดำในด้านการตั้งถิ่นฐาน ตัวอักษรที่ใช้ พงศาวดารเมืองแฉ่งและสภาพเมืองแฉ่งในปัจจุบัน ลักษณะของหมู่บ้านชาวผู้ไทย และสภาพความเป็นอยู่ภายในหมู่บ้าน การอพยพ การเรียกชื่อ "ไทยดำ" และ "โซ่ง" ความเชื่อของผู้ไทยโซ่งในเรื่องเกี่ยวกับผีและขวัญ ประเพณีที่สำคัญของไทยโซ่ง เช่น พิธีเสนเรือน ประเพณีการเล่นคอน และประเพณีการแต่งงาน เป็นต้น
- ชาคริต อนันทรวัน. 011
- (2521) "ระบบหน่วยเสียงในภาษาไทยดำ หมู่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชาคริต อนันทรวัน. 012
- (2530) "รู้จักไทดำบ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย." ใน เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่องโบราณคดี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม ท้องถิ่น จังหวัดเลย (22-24 ธันวาคม 2530). ศูนย์วัฒนธรรม จังหวัดเลย วิทยาลัยครูเลย. หน้า 70-114.
- จีน อยู่ดี และคนอื่น ๆ. 013
- (2530) คนไทยอยู่ที่ไหนบ้าง. สุจิตต์ วงษ์เทศ บรรณาธิการ. กรุงเทพฯ : ศิลปวัฒนธรรม. 124 หน้า. ภาพประกอบ, แผนที่. (มศก. ท / DS781 ท9ค35)

- ดัลเช่, มาเซียล และ ไพทอร์ย์ ดัลเช่. 014
- (2519) ปัญหาการเมืองของชนเชื้อชาติเผ่าไทยในเอเชีย เวียดนาม พม่า จีน. กรุงเทพฯ :
ดวงกมล. 163 หน้า. แผนที่.
(มศว-ประสานมิตร / 95T ค217ป)
- คารารัตน์ เมตตาริกานนท์. 015
- (2530) "ความเชื่อและพิธีกรรมของชาวไทยตำบลบ้านนาป่าหนาด." ใน เอกสารประกอบการ
สัมมนาทางวิชาการ เรื่องโบราณคดี ประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมท้องถิ่น จังหวัด
เลย (22-24 ธันวาคม 2530). ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดเลย วิทยาลัยครูเลย. หน้า 115-
129.
- คารารัตน์ เมตตาริกานนท์ และ สมศักดิ์ ศรีสันติสุข. 016
- (2529) รายงานการวิจัยเรื่องการเปลี่ยนแปลงด้านเศรษฐกิจ การเมือง สังคม และวัฒนธรรม
ในหมู่บ้านอีสาน : ศึกษากรณีหมู่บ้านนาป่าหนาด. ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 293 หน้า.
- ถวิล เกษรราช. 017
- (2512) ประวัติผู้ไทย. พระนคร : กรุงเทพมหานครพิมพ์. 472 หน้า.
(หช / 959.3 ถ276ป)
- ถวิล ทองสว่างรัตน์. 018
- (2529) ประวัติผู้ไทยและชาวผู้ไทยเมืองเรณูนคร.. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศรีอนันต์. 282 หน้า.
(หช / 959.3 ถ276ป)
- ทวี สว่างปัญญากร. 019
- (2539) ฟอนต์อักษรไทดำ (Black Tai postscript & true type fonts). กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
(ศวท / PL4251 ท94ท56)
- ให้รูปแบบฟอนต์ตัวอักษรไทดำแบบต่างๆ กัน ซึ่งส่วนใหญ่ออกแบบโดย ทวี สว่าง
ปัญญากร และเก๋มตรอง มีตัวอย่างภาพิตไทดำที่พิมพ์ด้วยฟอนต์ต่างๆ กัน นอกจากนี้ยังมีการเปรียบเทียบ
ฟอนต์ตัวอักษรไทดำในเวียดนาม ไทยช่งเพชรบุรีและไทย

ทวี สว่างปัญญางกูร.

020

(2537) "อักษรและวรรณกรรมของไทยดำและไทขาว." ใน การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง วัฒนธรรมชนชาติไท : ลิบสองจุไท. วันที่ 19 สิงหาคม 2537 จัดโดย สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา

(ศวท)

กล่าวถึงอักษรไทยดำและไทขาว และวรรณกรรมไทยดำ ไทขาวในเวียดนาม ซึ่งวรรณกรรมไทยดำ ไทขาวนั้นสามารถแบ่งออกเป็นกลุ่มใหญ่ คือ ความโตเมืองหรือตำนานเมือง ความแพงเมือง(เรื่องรักเมือง) ความเพียดเมือง(เรื่องราวของเมือง) ลายลงเมือง "ไตปู่ศึก" ซึ่งเป็นตำนานในรูปกวีนิพนธ์ และนิยายฉบับต่างๆ ผู้เขียนพยายามช่วยผู้อ่านให้เข้าใจเกี่ยวกับไทยดำ ไทขาวในเวียดนามโดยการแทรกบรรณานุกรมเอกสารเกี่ยวกับไทยดำ ไทขาว ที่เป็นภาษาไทยดำทั้งที่เขียนมือและตีพิมพ์รวมทั้งภาษาเวียดนามและภาษาอื่นๆ ด้วย นอกจากนี้ยังแทรกแผนที่เมืองไทในเวียดนาม แผนที่บริเวณถิ่นที่อยู่ไทขาว ไทยดำในเวียดนาม รายชื่อถิ่นที่อยู่ไทยดำไทขาวในเวียดนาม เป็นต้น ในส่วนที่เกี่ยวกับอักษรไทยดำ ไทขาวนั้น ได้แทรกตัวอักษรและสระไทยดำที่เขียนด้วยลายมือ การเทียบอักษรไทยและสระไทยกับตัวอักษรและสระไทยดำ การเทียบอักษรไทยดำกับอักษรล้านนาและลาว อักษรไทยดำแบบต่างๆ ตัวอักษรและสระไทขาว การเปรียบเทียบอักษรไทยดำกับไทขาว และอักษรไทแดงในพม่า เป็นต้น

ทวีศิลป์ สืบวัฒนะ.

021

(2526) ฎไทย. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการโครงการส่งเสริมหนังสือตามแนวพระราชดำริ. 20 หน้า. (โครงการส่งเสริมหนังสือตามแนวพระราชดำริ อันดับ 15). ภาพประกอบ. (หข / 301.45195910593 ท231ภ)

022

"ไทยดำ (Black Tai)." ใน สัปดาห์ไทยนิทัศน์ 2535. หน้า 7-8. นิทรรศการเฉลิมพระเกียรติเนื่องในมหามงคลสมัยสมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงเจริญพระชนมพรรษาครบ 5 รอบ. วันที่ 16-20 พฤศจิกายน 2535 เวลา 10.00-19.00 น. ณ ศาลาพระเกี้ยว จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จัดโดย ฝ่ายวิจัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ร่วมกับสถาบันไทยศึกษา คณะอักษรศาสตร์ ภาควิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์.

(ศวท)

ให้ความรู้สั้น ๆ เกี่ยวกับไทยดำในแง่ของคำเรียกตนเอง การตั้งถิ่นฐานในประเทศจีน ลาว เวียดนาม และในประเทศไทย การแบ่งกลุ่มย่อยของไทยดำตามลักษณะการแต่งกาย ลักษณะของหมู่บ้านและที่พัก

- นเรศร์ มุลาดี. 023
- (2526) รายงานการวิจัยเรื่อง ความแปรปรวนในเชิงพันธุกรรมของชนกลุ่มน้อยในประเทศไทย ภาค 2 : ผู้ไทย (Genetic polymorphisms of the ethnic groups in Thailand phase II ; Pootai). ขอนแก่น : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 83 หน้า. ภาพประกอบ, ตาราง.
(มธ-กลาง, ส / QH426.5 น4)
- นเรศร์ มุลาดี และคนอื่น ๆ. 024
- (2525) โครงสร้างทางพันธุกรรมของประชากรย่อยในประเทศไทยภาค 1 ไทยดำ. ขอนแก่น : คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- นำวัลย์ กิจรัชกุล. 025
- (2532) การศึกษารูปแบบการตั้งถิ่นฐาน ประชากร เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของลาวโซ่ง ในจังหวัดนครปฐม. นครปฐม : ภาควิชาภูมิศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
(มศก.ท / DS570 ล53น66 ; หช / 305.895910593 น526ก)
ศึกษารูปแบบการกระจายของหมู่บ้านลาวโซ่ง ลักษณะการตั้งถิ่นฐาน ประชากร เศรษฐกิจ และวัฒนธรรมของลาวโซ่งในจังหวัดนครปฐม ข้อมูลที่ใช้ในการศึกษามี 2 อย่างคือ แบบสอบถามข้อมูลพื้นฐานระดับหมู่บ้านที่สำรวจโดยหน่วยพัฒนาชุมชน และแบบสอบถามหัวหน้าครัวเรือนลาวโซ่ง ตัวอย่างกลุ่มประชากรที่ใช้ในการศึกษาใช้วิธีสุ่มจากหัวหน้าครัวเรือนลาวโซ่ง จำนวน 303 คน
- นิพนธ์ เสนาพิทักษ์. 026
- (2521) ประวัติผู้ไทยโซ่งดำ. กรุงเทพฯ.
- นุกูล ชมภูนิช. 027
- (2530) วัฒนธรรมไทยโซ่งหมู่บ้านเกาะแรต ตำบลบางปลา อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม. นครปฐม : ศูนย์ศิลปวัฒนธรรมวิทยาลัยครูนครปฐม, 2530. 213 แผ่น. ภาพประกอบ.
(มศก. ท / DS589 น255น76)
รวบรวมข้อมูลทั้งหมดที่เกี่ยวกับชีวิตของชาวโซ่งที่หมู่บ้านเกาะแรตว่า เป็นใคร มาจากไหน มีความเป็นอยู่อย่างไรตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน แบ่งเนื้อหาออกเป็น 5 บทคือ

บทที่ 1 เป็นบทนำกล่าวถึงสภาพทั่ว ๆ ไปของจังหวัดนครปฐมและเน้นเฉพาะบริเวณที่ตั้งของชาวไทยโซ่งหมู่บ้านเกาะแรต และประวัติความเป็นมาของชาวไทยโซ่งกลุ่มนี้

บทที่ 2 กล่าวถึง ความเชื่อและประเพณีต่าง ๆ ของชาวไทยโซ่งซึ่งมีลักษณะเด่นเป็นเอกลักษณ์ที่แตกต่างจากชาวไทยกลุ่มอื่น ๆ ในแถบนั้น

บทที่ 3 กล่าวถึง ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยโซ่งหมู่บ้านเกาะแรตเกี่ยวกับลักษณะบ้านเรือนที่อยู่อาศัยทั้งในอดีตและปัจจุบัน การแต่งกายตามแบบประเพณี การไว้ทรงผม อาหาร การหลับนอน การสูขอนามัย อาชีพ การศึกษา และการช่างฝีมือของชายและหญิงที่น่าสนใจ

บทที่ 4 กล่าวถึง อักษรและภาษา ซึ่งใช้กันตั้งแต่ครั้งอยู่ที่สิบสองจุไท

บทสุดท้าย เป็นบทสรุปและข้อเสนอแนะให้มีการศึกษาค้นคว้าวัฒนธรรมไทยโซ่งให้ลึกลงไปอีกในแต่ละด้าน

028

บทบรรยายพิเศษเรื่องไทยดำศึกษา 29 เมษายน 2539. จัดโดย สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหา

(2539) วิทยาลัย. 1 แผ่น (2 บทความ)

(จพ-กลาง / ทศ/01/39)

มีบทความเรื่อง "Documents en Francais sur les des Sipsong Chau Tai du Vietnam et sur leurs prolongements au Laos" โดย Jacques Lemoine และ "ไทยดำศึกษาในประเทศเวียดนาม" โดย Cam Trong แปลโดย ทวี สว่างปัญญางกูร

บังอร ปิยะพันธ์.

029

(2538) "ประวัติศาสตร์เกี่ยวกับชนชาวลาวในภูมิภาคตะวันตก." ใน ฟ้าเฟื่องเรื่องวิจัย 60 ปี
ฝึกหัดครูผู้สถาบันราชภัฏ. หน้า 98-108. นครปฐม : ศูนย์วิจัยและบริการการศึกษา
สถาบันราชภัฏนครปฐม.

(ศวท / LA1221 ฝ65)

วัตถุประสงค์ของการวิจัยเรื่องนี้ คือ เพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาของการเข้ามาตั้งหลัก
แหล่งของชาวลาวในภูมิภาคตะวันตก ได้แก่ จังหวัดนครปฐม เพชรบุรี ราชบุรี กาญจนบุรี ตั้งแต่สมัย
เริ่มแรกจนถึงปัจจุบัน และเพื่อศึกษาชีวิตความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของชาวลาว
ในภูมิภาคตะวันตก ตั้งแต่สมัยที่รัฐควบคุมคนโดยใช้วิธีการ "ระบบไพร่" และหลังจกยกเลิกระบบไพร่
แล้วว่า วิถีชีวิต ความเป็นอยู่ ขนบธรรมเนียม ประเพณี วัฒนธรรมของชาวลาวได้เปลี่ยนแปลงไป
ประการใดบ้าง ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยทางประวัติศาสตร์ โดยการวิเคราะห์จากเอกสารชั้นต้น ชั้นรองและ
คำบอกเล่าจากการออกไปสัมภาษณ์ชาวลาวในหมู่บ้านชุมชนชาวลาวมาประกอบกัน ผลการวิจัยสรุปว่า
ความเป็นมาของชาวลาวในภูมิภาคนี้เหมือนกันทุกเชื้อสาย คือถูกกวาดต้อนส่งลงมาให้ตั้งเป็นชุมชนขึ้น

การดำเนินชีวิตเป็นไปในแนวทางที่ทางราชการกำหนด ไม่แตกต่างไปจากหมู่บ้านคนไทยที่อยู่ใกล้ๆ กัน ชีวิตภายในหมู่บ้านดำเนินไปอย่างราบเรียบสงบสุข ชาวลาวเป็นชุมชนที่ทำผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจให้ทางราชการอย่างมากมาย โดยเฉพาะในช่วงปกครองกันตามระบบไพร่โดยได้ส่วยต่างๆ จากชาวลาวมามากมาย ปัจจุบันชาวลาวกำลังผสมกลมกลืนเป็นชาวไทยมากขึ้น โดยเฉพาะชนรุ่นใหม่ที่ไม่สามารถอ่าน เขียน และพูดภาษาลาวได้เหมือนแต่ก่อน

บุญยงค์ เกศเทศ.

030

(2527) "ผีฟ้าพญาแถน." ใน *ชีวิตไทย ชุด ภูเขาพญาแถน*. หน้า 188-200. (กรุงเทพฯ) :

สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

(ศวท / DS568 ช65 ล.4)

กล่าวถึงความเชื่อเกี่ยวกับ"ผี" และพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องกับผีของชาวอีสาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องของผีฟ้า หรือ ผีแถน ซึ่งชาวอีสานเชื่อว่า ผีฟ้าจะคอยช่วยเหลือมนุษย์เมื่อยามประสบภัยพิบัติเป็นค้ำว่า ในยามเจ็บไข้ ชาวบ้านจะประกอบพิธีรำผีฟ้าโดยอัญเชิญให้ผีฟ้าลงมาช่วยจัดโรคภัย

บุปผา พงษ์ไพบูลย์.

031

(2537) "การแต่งงานของชาวไทยโซ่ง." ใน *ชีวิตไทย ชุด บรรพบุรุษของเรา*. หน้า 23-28.

(กรุงเทพฯ) : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

(ศวท / DS568 ช65 ล.1)

กล่าวถึงประเพณีการแต่งงานของชาวไทยโซ่งในจังหวัดกาญจนบุรี สุพรรณบุรี และ นครปฐม พร้อมทั้งให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติตามประเพณีบางประการ เช่น การดูฤกษ์ยาม การมีพิธีไหว้ผี และการอยู่ร่วมบ้านของเจ้าบ่าวเจ้าสาวที่เจ้าบ่าวจะต้องอยู่บ้านเจ้าสาวอย่างน้อย 2 ปี

032

ประชุมพงศาวดารที่ 9. [พระนคร] : กรมศิลปากร. 105 หน้า. (พิมพ์เป็นอนุสรณ์ในงานพระราช

(2502) ทานเพลิงศพ พันตรีหลวงลำแดงศรีผลลาภ (เลื้อย โคมลารชุน) ณ ฌาปนสถานกองทัพบก วัดโสมนัสวิหาร วันที่ 17 ธันวาคม 2502)

(มธ-กลาง / DS562 พ4)

พงศาวดารที่เกี่ยวกับชาวไทยดำในหนังสือเล่มนี้มี 2 เรื่องคือ พงศาวดารเมืองไล และ พงศาวดารเมืองแดง พงศาวดารทั้ง 2 เรื่องนี้ นายพลตรี พระยาฤทธิรงค์ธนะ (สุข ชูโต) เรียบเรียงขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2431 โดยการสอบถามจากพวกหัวขุนเมืองเมื่อคราวขึ้นไปกับเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรีเพื่อไปจัดการหัวเมืองสิบสองจุไทยและได้ตั้งกองทัพที่เมืองแดง

พงศาวดารเมืองไล กล่าวถึง ประวัติของเมืองไล การตั้งถิ่นฐานของชาวจีน ผู้ไทยขาวและ ผู้ไทยดำในเมืองไล การเมืองและการปกครอง รวมทั้งขนบธรรมเนียมประเพณีของพวกเมืองไล

พงศาวดารเมืองแกลง กล่าวถึง ดำนานการเกิดชน 5 ชาติ คือ พวกข่าและ ผู้ไทยดำ ลาวพุง ส้อ และแกว (ญวน) ประวัติศาสตร์ของเมืองแกลง เขตแดนและสภาพภูมิศาสตร์ของเมืองแกลง

ประภาพันธุ์ ทองแป้น.

033

(2530) "สภาพการศึกษา ปัญหา และความต้องการการศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง : การศึกษาเฉพาะกรณี ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุทุมพร จังหวัดสุพรรณบุรี (Educational settings, problems and needs for education of Lao Song students in prathom suksa six : A case study of Tambol Donmaklua, Amphoe U Thong, Changwat Suphan Buri." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาพื้นฐานการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530. 249 หน้า.

ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการการศึกษาทั้งในและนอกโรงเรียนของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ชาวลาวโซ่ง โรงเรียนวัดคอนมะเกลือ ตำบลคอนมะเกลือ อำเภออุทุมพร จังหวัด สุพรรณบุรี

ประเสริฐ ฒ นคร.

034

(2536) "ลายสือไทย." ใน ราชบัณฑิตยสถาน. พจนานุกรมศัพท์วรรณคดีไทย สมัยสุโขทัย ศิลจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช หลักที่ 1 : ฉบับราชบัณฑิตยสถาน. หน้า 7-12. กรุงเทพฯ : ราชบัณฑิตยสถาน. 50 หน้า. ภาพประกอบ. (ศวท/ว PL4200 ก52ร65)

ให้ข้อมูลเกี่ยวกับลายสือไทยในส่วนที่เกี่ยวกับข้อสงสัยว่า มีหนังสือไทยเดิมก่อนลายสือ ไทยหรือไม่ นั้น มีข้อความที่พาดพิงเกี่ยวกับไทดำ ในหน้าที่ 9 คือ "ไทยขาว ไทยดำ ไทยแดง เจ้าไทยใน ดั้งเกี่ย ผู้ไทยในญวน และลาว ปัจจุบันนี้ยังใช้ตัวอักษรที่กลายเป็นจากลายสือของพ่อขุนรามคำแหง มหาราช"

ปราณี กุลละวณิชย์.

035

(2536?) ชนเผ่าไท-กะได : ภาษาและเครื่องแต่งกายสตรี. กรุงเทพฯ : คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- ปรีชา พิณทอง. 036
 (2537) "กินดอง" ใน **ชีวิตไทย ชุด ภูเขาพญาแลน**. หน้า 137-142. (กรุงเทพฯ) : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
 (ศวท / DS568 ช65 ล.4)
 เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับการกินดอง หรือ การแต่งงานโบราณของชาวอีสาน
- เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์. 037
 (2527) **วรรณกรรมอายุรกรรมพื้นบ้านไทยทรงดำ บางระกำ พิชญโลก** : การวิเคราะห์เชิงหน้าที่นิยมและแบบแผนทางฉันทลักษณ์. ปริญญาโท ภาควิชาอักษรนิพนธ์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก.
 (มช-กลาง / ว/ภน 895.911 ป567ว)
- เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์. 038
 (2533) **หรรษวรรณกรรมไทยทรงดำ**. พิชญโลก. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยพายัพ.
- เปรมวิทย์ วิวัฒน์เศรษฐ์. 039
 (2529) **อาหารพื้นบ้านไทยทรงดำ บางระกำ พิชญโลก** : การวิเคราะห์ตามแนวหน้าที่นิยมและสังคมวิทยา. เชียงใหม่ : มหาวิทยาลัยพายัพ.
- พรเพ็ญ อ้นตระกูล. 040
 (2539) "ฮิดคองเมืองบ้าน" จารึตบ้านเมืองของคนไทยในเวียดนาม : เอกสารประวัติศาสตร์."
 ใน การประชุมนานาชาติไทยศึกษา 6. เชียงใหม่, 2539 .
- พระโพธิวงศาจารย์ (ฮ้วน ดิสโส). 041
 (2515) **ลัทธิธรรมนิยมต่าง ๆ เล่ม 2 ภาคที่ 18**. หน้า 353-386. นครหลวงกรุงเทพฯธนบุรี : บรรณาการ.

พระโพธิวงศาจารย์ (อ้วน ติสโส), เรียบเรียง.

042

(2469) "ว่าด้วยชนชาติไทย แลชาติญ้อ." ใน ลัทธิธรรมนิยมต่าง ๆ ภาคที่ 18 ตอนที่ 1.

พระนคร : โรงพิมพ์โสภณพิพรรฒธนากร : 2515, ใน ลัทธิธรรมนิยมต่าง ๆ เล่ม 2 ภาคที่ 18 ตอนที่ 1. รวมพิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์บรรณาคาร. หน้า 353-386.

มนตรี ศรีบุษรา.

043

(2522) ไทยดำรำพัน. โดย ม.ศรีบุษรา. กรุงเทพฯ : บรรณกิจ. 192 หน้า. ภาพประกอบ, ตาราง, แผนที่.

(มธ-กลาง, ส / DS570 ล56ม3 ; มศก. ส-ศต และชั้นทั่วไป / DS570 ท92ม33)

กล่าวถึงเรื่องราวของไทยดำที่ปรากฏในพงศาวดารล้านช้าง ประวัติศาสตร์ของไทยดำ ชีวประวัติของไทยดำ ไทยขาว พงศาวดารเมืองไล การอพยพของไทยดำเข้าไทย ถ้อยคำ คำสุภาษิต หรือคำพังเพยและตัวหนังสือของไทยดำ ศาสนา ขนบธรรมเนียมประเพณี เช่น การปลงศพ พิธีกินดอง รวมทั้งเรื่องราวเกี่ยวกับชาวไทยดำในประเทศไทย และบทเรียนภาษาไทยดำ

มนู อุคมเวช.

044

(2537) "วัฒนธรรมและผ้าไทในสิบสองจุไท." ใน การสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง วัฒนธรรมชนชาติไทย : สิบสองจุไท. วันที่ 19 สิงหาคม 2537 จัดโดย สถาบันไทยคดี มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา.

(ศวท / DS523.4 ท9ก64)

ในตอนต้นของบทความ ผู้เขียนกล่าวถึงการเรียกชื่อกลุ่มคนไทยในเวียดนาม ตามชื่อของแม่น้ำที่ชาวฝรั่งเศสเรียกหรือตามสีของเสื้อผ้าที่ใส่นั้นเป็นสิ่งที่ไม่ถูกต้อง เพราะแต่เดิมนั้น คนไทในเวียดนามเหนือจะเรียกขานว่าเป็นไทเมืองไหนมากกว่า เช่น ไทเมืองเต็ก ไทเมืองแดง ไทเมืองม่วย เป็นต้น จากนั้นได้กล่าวถึงวัฒนธรรมของคนไทในเวียดนามเหนือในด้านเกี่ยวกับภาษา สถาปัตยกรรม ประเพณีและความเชื่อ ตัวหนังสือหรือตัวอักษร อาหาร โดยจะเน้นที่วัฒนธรรมเกี่ยวกับผ้า ซึ่งได้แก่ เสื้อผ้าการแต่งกาย การเลี้ยงไหม สาวไหม การหีบฝ้าย สีย้อมผ้า การทอผ้า ลวดลายในการทอ ตำนานลายผ้าไท สีในลวดลาย และความเชื่อและการใช้ผ้า

- มนู อุดมเวช และคนอื่นๆ. 045
- (2537) "ผ้าไทดำกับการอพยพ." ใน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. คณะ
อนุกรรมการส่งเสริมการแต่งกายแบบไทย. ผ้าไทย. หน้า 75-94. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์คุรุสภา, 2537.
(ศวท / TS1413 ท9ค65 ; หอการค้าไทย / อ 746.09593 ส652 ค)
ผู้เขียนแบ่งเนื้อหาออกเป็น 2 ส่วน
ส่วนแรกเป็นการให้ข้อมูลเกี่ยวกับถิ่นฐานเดิมและการอพยพของชาวไทดำ โดยเริ่มตั้งแต่
ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับไทดำ ไทดำในยุคตำนาน ยุคสิบหกเจ้าไท ความสัมพันธ์กับฝรั่งเศส ไทดำ
ปัจจุบัน อันได้แก่ ไทดำในจีน ไทดำในเวียดนาม ไทดำในกลุ่มแม่น้ำเจ้าพระยา และไทดำในเพชรบุรี
ส่วนที่ 2 เป็นการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับผ้าไทดำในเพชรบุรีและลุ่มแม่น้ำ ซึ่งแบ่งออกเป็น
เรื่องย่อยๆ คือ วัตถุดิบและเส้นใย การทอสีและลวดลาย และ ประเพณีและความเชื่อเกี่ยวกับการใช้ผ้า
- มยุรี วัคแก้ว. 046
- (2521) "การศึกษาโครงสร้างสังคมของลาวไซ่ง." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาพัฒนา
สังคม มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 101 หน้า.
(มศก. ส-ศต / DS570 ล53ม47 ; หข / 301.45195910593 ม189ก)
- มีวรรณ ลีรัตน์ และคนอื่นๆ. 047
- (2525) พจนานุกรมภาษาไทยเปรียบเทียบ กรุงเทพฯ เชียงใหม่ ไทยลื้อ ไทยดำ. เชียงใหม่ :
คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
(มช-กลาง / อ/ภน 495.91703 ม377พ)
รายงานวิจัยเดิมใช้ชื่อ "ภาษาไทยถิ่นที่ใช้พูดในประเทศอื่นๆ นอกประเทศไทย"
- เรไร สืบสุข, สุขสมาน ยอดแก้ว และ รัชฎาพรรณ เศรษฐวัฒน์. 048
- (2523) วรรณกรรมพื้นบ้านไทยทรงดำ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี : ภาควิชา
ภาษาไทย วิทยาลัยครูเพชรบุรี.
- 049
- "เรือนลาวไซ่ง." ใน เรือนไทย. ไม่บอกเลขหน้า. กรุงเทพฯ : กรมยุทธโยธาทหารบก.
(2514) ภาพประกอบ.
(ศวท / NA7434 ก5)
ให้ข้อมูลสั้นๆ เกี่ยวกับเรือนลาวไซ่ง พร้อมภาพประกอบคำบรรยาย

ลุงก๊อต.

050

- (2536) ตำนานคนไต. ผู้แปลเป็นไต จายจิงมาว เมืองน้ำคำ; ผู้แปลเป็นไทย โสภณ แก้วจันทร์คำ และคณะ; บรรณาธิการ เดชา เตียงเกตุ. กรุงเทพฯ: มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2536. 168 หน้า. ภาพประกอบ.
(ศวท / DS523.4 ท9ล75 ; มศก. ส / DS523.4 T35ส72)
เสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ของคนไต อาณาจักรไตสมัยน่านเจ้า การอพยพของคนไตจากเหนือลงใต้ ที่อยู่ของคนไตในปัจจุบัน การแยกเป็นหลายพวกของคนไต ประวัติไตลาวในเมืองล้านช้าง ตำนานหลวงหรือไตใหญ่ และคนไตในตองกีน

วรรณศักดิ์พิจิตร บุญเสริม และคนอื่นๆ.

051

- (2537) "ชีวิตคนไทในชายแดนแคว้นสิบสองจุไทย : กรณีไทแดง." ใน การสัมมนาทางวิชาการเรื่อง วัฒนธรรมชนชาติไท : สิบสองจุไทย. วันที่ 19 สิงหาคม 2537. จัดโดยสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา.
(ศวท)

บทความนี้เป็นส่วนหนึ่งของการค้นคว้าวิจัยเรื่อง "ผู้ไทแดงแห่งชานห่อ : ศิลปะอันยอดเยี่ยมแห่งการดำหูกทอไหม เก็บดอกดวงและลวดลาย." กล่าวถึงมูลเหตุของการวิจัยชนกลุ่มไทแดงในชานห่อซึ่งอยู่ในแขวงหัวพัน ผู้เขียนให้ความรู้เกี่ยวกับประเทศลาวในแง่ของภูมิศาสตร์ ประวัติศาสตร์ การแบ่งพื้นที่การปกครอง และอาณาเขตที่ติดต่อกับประเทศต่างๆ เพื่อโยงให้เห็นว่าทำไมประเทศลาวจึงประกอบไปด้วยประชากรหลายกลุ่มชาติพันธุ์โดยเน้นที่ประชากรและเผ่าพันธุ์ในแขวงหัวพัน สภาพภูมิศาสตร์ของแขวงหัวพัน ความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ไทแดงในแขวงหัวพันและวิถีดำเนินชีวิตของชาวไทแดง ซึ่งได้แก่ การตั้งถิ่นฐานบ้านเรือน อาชีพ การศึกษาเล่าเรียน ประเพณีพิธีกรรมที่สำคัญ ผู้หญิงไทแดงกับการทอผ้า และวัสดุที่ใช้ในการดำหูกทอไหม

052

"วัฒนธรรมไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)." ใน สำนักงานศึกษาธิการอำเภอบางแพ. วัฒนธรรมบางแพ.

- (2534) หน้า 19-31. ราชบุรี : สำนักงานศึกษาธิการอำเภอบางแพ.

(ศวท / DS589 ร8ว65)

ให้ข้อมูลเกี่ยวกับวัฒนธรรมของลาวโซ่งในแง่ประวัติความเป็นมา การตั้งถิ่นฐาน คำเรียกชื่อต่างๆ ของชนกลุ่มนี้ การดำเนินชีวิตประจำวันที่มีความผูกพันอยู่กับประเพณีและพิธีกรรมที่สืบทอดกัน โดยเฉพาะเรื่องขวัญและผี ให้รายละเอียดเกี่ยวกับประเพณีต่างๆ ได้แก่ ประเพณีแสนเรือน ประเพณีการเล่นคอน และประเพณีการแต่งงาน

วาสนา อรุณกิจ.

053

(2529) "พิธีกรรมและโครงสร้างทางสังคมของลาวโซ่ง (*Lao Song ritual and social structure*).\" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาสังคมวิทยา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 225 หน้า. ภาพประกอบ, ตาราง.

(มศก. ส-ศต / DS570 ล53ว65)

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญ คือ เพื่อศึกษาพิธีกรรมและโครงสร้างทางสังคมของลาวโซ่งที่หมู่บ้านบ้านสระ ตำบลสระพัฒนา อำเภอคำแพงแสน จังหวัดนครปฐม พิธีกรรมที่เลือกศึกษา ได้แก่ พิธีเสนเรือน พิธีแต่งงาน พิธีศพ และพิธีบูชาศาลหมู่บ้าน ทั้งนี้เพราะพิธีกรรมเหล่านี้เป็นพิธีกรรมที่ปฏิบัติกันแพร่หลาย สอดคล้องกับความเชื่อดั้งเดิมและเป็นพิธีกรรมเด่น ๆ ที่จะทำให้เห็นกระทำของสังคม วัตถุประสงค์อีกประการหนึ่งคือ เพื่อวิเคราะห์พิธีกรรมและโครงสร้างทางสังคมและความสัมพันธ์ระหว่างพิธีกรรมกับโครงสร้างทางสังคม โดยมีสมมติฐานว่าพิธีกรรมตามความเชื่อดั้งเดิมของลาวโซ่งจะสะท้อนให้เห็นโครงสร้างทางสังคมของกลุ่ม

วิไลลักษณ์ เดชะ.

054

(2529) "ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาไทย 6 ภาษาที่พูดในอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ (*A Comparative study of the phonology of six Tai dialects in Amphoe Tha Tako, Changwat Nakhon Sawan*).\" วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต สาขาวิชาภาษาศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

(จพ-हत / 47034 (6019)

ศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงของภาษาไทย 6 ภาษา คือ ภาษาลาวใต้ ลาวเวียง ลาวครั้ง ลาวแง้ว ลาวพวน และลาวโซ่ง ในอำเภอท่าตะโก จังหวัดนครสวรรค์ โดยศึกษาเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ เพื่อเปรียบเทียบให้เห็นความเหมือนและต่างของเสียงในภาษาไทยทั้ง 6 ดังกล่าว ผลของการวิจัยแสดงว่าระบบเสียงของภาษาไทย 6 ภาษาส่วนใหญ่จะเหมือนกัน ที่แตกต่างกันเล็กน้อย และความแตกต่างที่สำคัญคือ ระบบวรรณยุกต์ ภาษาโซ่งเป็นภาษาที่แตกต่างจากภาษาอื่น ๆ มากที่สุด

วิไลวรรณ ขนิษฐานันท์.

055

(2529) วิวัฒนาการพิธีทำขวัญของคนไทย. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 140 หน้า. แผนภูมิ.

(ศวท/DS568 ว665)

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบพิธีทำขวัญของคนไทยในประเทศอินเดีย พม่า และไทย ซึ่งรวมถึงองค์ประกอบต่างๆ ของพิธี อันได้แก่ บุคคล อุปกรณ์ในการประกอบพิธี และภาษา นอกจากนี้ยังมีวัตถุประสงค์เพื่อสืบสร้างความหมายเดิมของคำว่า "ขวัญ" และลักษณะพิธีทำขวัญ

แบบโบราณ ตลอดจนศึกษาถึงวิวัฒนาการของพิธีทำขวัญของคนไทยกลุ่มต่างๆ ซึ่งรวมถึงบทบาทและหน้าที่ของพิธีทำขวัญ การเปลี่ยนแปลงทางการประกอบพิธี รูปแบบของภาษาที่ใช้ในคำเรียกขวัญ รวมทั้งบุคคลและสิ่งของที่ใช้ในพิธี

วิศรุต สุวรรณวิเวก.

056

(2524) "ระบบการเขียนของภาษาโซ่ง (Song's paleography)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิตศึกษาด้านภาษาศาสตร์ สาขาวิชาจารึก บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
(มศก. ท / วพ PL4195 ช9ว65 2524)

การวิจัยนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาประวัติความเป็นมาและวิวัฒนาการของตัวอักษรโซ่ง โดยวิเคราะห์ให้เห็นถึงรูปแบบตัวอักษรและอักษรวิธีที่ปรากฏในเอกสาร โซ่งเท่าที่สำรวจพบ รวมทั้งถอดถ่ายเสียงอ่านของโซ่งปัจจุบันเป็นสัทอักษร เพื่อประโยชน์ในการอ่านหนังสือเอกสาร โซ่งที่จะสำรวจพบ ในโอกาสต่อไป

วิระวัชร ปิ่นเขียน.

057

(2532) "ลาวโซ่ง." ใน สำนักงานจังหวัดราชบุรี. ของดีเมืองราชบุรี. หน้า 41-42. กรุงเทพฯ : สำนักงานจังหวัดราชบุรี.
(ศวท / DS589 ร8ข54)

ให้ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับลาวโซ่งในจังหวัดราชบุรี ซึ่งได้แก่ ประวัติความเป็นมา การตั้งถิ่นฐาน ภาษา อาชีพ การแต่งกาย ประเพณีพิธีกรรม ความเชื่อ และ ค่านิยม

ศรีศักร วัลลิโภดม และ สุจิตต์ วงษ์เทศ.

058

(2534) ไทยน้อย ไทยใหญ่ ไทยสยาม. กรุงเทพฯ : มติชน, 2534. 231 หน้า. ภาพประกอบ (ภาพสีบางภาพ), แผนที่. (ศิลปวัฒนธรรมฉบับพิเศษ)
(มศก. ท / DS568.8 ศ44)

ประมวลภาพเรื่องราวเกี่ยวกับคนไทยมาจากไหน พร้อมภาพชุด 4 สี จากเมืองแกลง(เดียนเบียนฟู) ในเวียดนาม

ศิราพร ณ ถลาง.

059

(2539) การวิเคราะห์ตำนานสร้างโลกของคนไท (An analysis of the creation myths of the Tai speaking peoples). (นนทบุรี) : สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาธิราช. 97 แผ่น.
(ศวท)

งานวิจัยนี้มีจุดประสงค์เพื่อศึกษาเปรียบเทียบตำนานสร้างโลกของคนไทยกลุ่มต่างๆ ทั้งที่อยู่ในและนอกประเทศไทย อันได้แก่ ไทอาหม ไทใหญ่ ไทลื้อ ไทจีน ไทยวน-ล้านนา อีสาน ลาว ไทดำ ไทขาว และจ้วง ผู้วิจัยใช้วิธีการทางคติชนวิทยาและมานุษยวิทยาในการศึกษาโครงสร้างและเนื้อหาของตำนานสร้างโลกของคนไทยทั้งจำนวนบอกเล่าและจำนวนลายลักษณ์ที่รวบรวมมาได้ 50 จำนวน เพื่อวิเคราะห์ความเชื่อดั้งเดิมของคนไทยเกี่ยวกับการสร้างโลก การสร้างมนุษย์ และเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ทางวัฒนธรรมของคนไทยแต่ละกลุ่ม โดยพิจารณาจากความแตกต่างและความเหมือนคล้ายของตำนานสร้างโลกของคนไทยแต่ละกลุ่ม

งานวิจัยเรื่องนี้พยายามจะชี้ให้เห็นความสำคัญของตำนานในฐานะที่เป็นข้อมูล ที่จะใช้ศึกษาเรื่องชนชาติไทย ทั้งในเรื่องความคิด ความเชื่อ การกระจายของคนไทย และความสัมพันธ์ของคนไทยกลุ่มต่างๆ ในทำนองเดียวกันกับที่นักวิชาการสาขาอื่นๆ พยายามใช้หลักฐานทางภาษา ความเชื่อ พิธีกรรม ประเพณี ลายผ้าสิ่งทอ ฯลฯ ในการศึกษาความสัมพันธ์ของชนชาติไทย

สมคิด ศรีสิงห์.

060

(2529?) โครงการศึกษาวิจัยประวัติศาสตร์วัฒนธรรมลาวโขงในเขตจังหวัดพิจิตรและพิษณุโลก (The project of research on Lao Song cultural history in the area of Pichit and Pitsanuloke). พิษณุโลก : คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิษณุโลก.

สมคิด ศรีสิงห์.

061

(2536?) รายงานการวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมของไทยโขงดำ (ลาวโขง) ในจังหวัดพิษณุโลกและพิจิตร. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. 171 หน้า. แผนที่. (สนับสนุนการวิจัยโดยสำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ)

(สวท / DS570 ท9ส45 : มศว-ประสานมิตร / 390.09593 ส234ร ; มข-กลาง / วจ DS570 ท937 ส234)

ศึกษาประวัติความเป็นมา ขนบธรรมเนียมประเพณีดั้งเดิมและปัจจุบันของลาวโขง และวิเคราะห์การปฏิบัติทางวัฒนธรรมด้านความเชื่อ ประเพณีต่าง ๆ ในปัจจุบันของลาวโขงในเขตจังหวัดพิษณุโลกและพิจิตร ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ หมู่บ้านไทยโขงดำในอำเภอบางระกำ จังหวัดพิษณุโลก อำเภอโพธิ์ประทับช้าง อำเภอสามงาม จังหวัดพิจิตร จำนวน 39 หมู่บ้าน

- สมชาย พุ่มสอาด. 062
 (2532) **ถิ่นไทยในแหลมทอง.** กรุงเทพฯ : กรุงสยาม. 284 หน้า. ภาพประกอบ, แผนที่.
 (มศก. ท / DS576 ส43 ; มธ-กลาง, รส / DS 571 ส36)
 รวบรวมหลักฐานต่างๆ รวมทั้งเสนอเหตุผลและแนวคิดที่น่าจะเป็นไปได้เกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของคนไทย โดยเริ่มตั้งแต่ยุคก่อนประวัติศาสตร์ไทย การอพยพโยกย้ายของคนไทยสมัยต่างๆ
- สมทรง บุรุษพัฒน์ 063.
 (2524) **การเล่นคอนของลาวโซ่งที่บางกุ้ง.** นครปฐม : สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเพื่อพัฒนาชนบท มหาวิทยาลัยมหิดล. 47 หน้า. ภาพประกอบ, แผนที่.
 (มศก. ส-ศต และชั้นทั่วไป / SF75 ข2 ; มธ-กลาง, ร, รส / DS570 ล56ส4)
 กล่าวถึงประวัติความเป็นมา การตั้งถิ่นฐาน การอพยพเข้าสู่ประเทศไทยของลาวโซ่ง ลักษณะโดยทั่ว ๆ ไปของชาวลาวโซ่งทางด้านชีวิตความเป็นอยู่ อุปนิสัย การศึกษา ภาษา การแต่งกาย แบบทรงผม การเกี่ยวพาราตี และการแต่งงาน จากนั้นกล่าวถึงการเล่นคอนซึ่งเป็นการเล่นพื้นบ้านอย่างหนึ่ง ให้ตัวอย่างบทเพลงขับของลาวโซ่งประกอบ.
- สมพันธ์ สุขวงศ์. 064
 (2518) **"ไทยทรงดำ."** ใน **อนุสรณ์ในการพระราชทานเพลิงศพนายสมพันธ์ สุขวงศ์.** หน้า 1-23. ม.ป.ท.
 (มธ-กลาง / DS570 ล56ส3)
 กล่าวถึงชนกลุ่มต่าง ๆ ที่อาศัยอยู่ในจังหวัดเพชรบุรี ความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มชนไทยและลาวในอดีต ความหมายของคำว่า "ไทยดำ" "ไทยทรงดำ" "ซ่ง" และ "โซ่ง" ถิ่นเดิมของไทยทรงดำ ถิ่นของไทยทรงดำปัจจุบันในจังหวัดเพชรบุรีและจังหวัดใกล้เคียง นอกจากนี้ยังให้ข้อมูลเกี่ยวกับการประกอบอาชีพ ศาสนา ภาษาพูด ภาษาหนังสือ การแต่งกาย รวมทั้งวัฒนธรรม-ประเพณีของชาวไทยทรงดำ เช่น การเที่ยววง (ไอ้สาว) การเล่นคอน เสนเขื่อน (เช่นผีเรือน) และการจัดทำศพ
- สมพร เกษมสุขจรีสแสง. 065
 (2526) **"การผสมผสานทางวัฒนธรรมของลาวโซ่งในเขตอำเภอเขาชัย จังหวัดเพชรบุรี."** วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาคณะศึกษาศาสตร์และการศึกษาต่อเนื่อง ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร. 141 หน้า.
 (มศก. ส-ศต / DS570 ล53ส45)

ศึกษาประวัติความเป็นมาของลาวโซ่งในเขตอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี และการดำเนินชีวิตในปัจจุบัน เพื่อวิเคราะห์ว่ามีปัจจัยหรือองค์ประกอบใดบ้างที่ทำให้ลาวโซ่งในเขตอำเภอ เขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เกิดการผสมผสานทางวัฒนธรรมกับวัฒนธรรมไทย ประชากรที่ศึกษาได้แก่ ลาวโซ่งทั้ง 6 หมู่บ้าน ในตำบลหนองปรัง อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี

สมศักดิ์ ศรีสันติสุข และคนอื่น ๆ.

066

(2530) รายงานการวิจัยเรื่อง การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม ในชุมชนบ้านเยอ บ้านไทยดำ และบ้านไทยลาว : การศึกษาเปรียบเทียบเฉพาะกรณี. ขอนแก่น : คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 372 หน้า. (มธ-กลาง / HN700.58 ศ5ส4)

ศึกษาเปรียบเทียบชุมชนชาติพันธุ์ 3 แห่ง คือ บ้านเยอในจังหวัดศรีสะเกษ บ้านไทยดำในจังหวัดเลย และบ้านไทยลาวในจังหวัดชัยภูมิ ในเรื่องของประวัติความเป็นมาของชุมชน ลักษณะปัจจัย และผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ การเมือง สังคมและวัฒนธรรม

067

สัมมนาทางวิชาการเรื่อง สถานภาพและแนวทางการศึกษาวัฒนธรรมชนชาติไท (กรุงเทพฯ : 2536)

(2538) การศึกษาวัฒนธรรมชนชาติไท. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (สวท / DS523.4 ท9ว64)

เป็นการรวบรวมเอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการเรื่อง "สถานภาพและแนวทางการศึกษาวัฒนธรรมชนชาติไท ซึ่งจัดขึ้น ณ โรงแรม ดิ เอ็มเมอร์อัลด์ วันที่ 10-13 กันยายน 2536 มาจัดพิมพ์เป็นเล่ม โดยเพิ่มเนื้อหาให้สมบูรณ์ขึ้น เนื้อหาว่าด้วยสถานภาพและทิศทางการวิจัยวัฒนธรรมชนชาติไทในประเทศต่างๆ อันได้แก่ ประเทศไทย ประเทศในเอเชีย ยุโรป อเมริกา และออสเตรเลีย การศึกษาวัฒนธรรมของชาวไทยกลุ่มต่างๆ ได้แก่ กลุ่มไทใหญ่ในประเทศจีน พม่า และไทย กลุ่มไทลื้อในประเทศจีน พม่า ไทยและลาว กลุ่มไทลาวในประเทศไทยและลาว กลุ่มไทดำและไทขาวในประเทศเวียดนามและจีน กลุ่มไทอาหมในประเทศอินเดีย และกลุ่มช้วงในประเทศจีน พม่า และไทย ทำเล่มเป็นภาคผนวกคำศัพท์ภาษาอังกฤษเกี่ยวกับกลุ่มคนไทและภาษาไทยต่างๆ เพื่ออำนวยความสะดวกในการศึกษากลุ่มชาติพันธุ์ไท

สิทธิ์ บุตรอินทร์, พระมหา.

068

(2508) ถิ่นภูไทและภูไทพัฒนา. พระนคร : โรงพิมพ์พิมพ์หามกุฏราชวิทยาลัย. 131 หน้า. (หช / 323.1593 ส234ถ)

- ศิริ พึ่งเดช. 069
(2519) ประวัติลัทธิของผู้ไต่ทรงดำ. พระนคร : โรงพิมพ์คุรุสภา.
- ศิริวัฒน์ คำวันสา. 070
(2521) โครงการลุ่มน้ำท่าจีน : ภาษาและวรรณกรรมจังหวัดสุพรรณบุรี (The Study of language and literature in the Tha Chin Basin : Suphanburi case). นครปฐม : มหาวิทยาลัยศิลปากร.
(มศก. ท / PL4208.9 ส73ส66)
ศึกษาภาษาและวรรณกรรมของชนกลุ่มน้อยในจังหวัดสุพรรณบุรี สำหรับทางด้านภาษา ผู้วิจัยมุ่งศึกษาเพียง 5 ภาษาย่อย คือ ลาวเวียง ลาวครั่ง ลาวโส้ง กูย และเขมร และสำหรับทางด้านวรรณกรรมนั้น ผู้วิจัยพบว่า วรรณกรรมของชนกลุ่มน้อยในจังหวัดสุพรรณบุรีมีมากมาย แต่ได้รวบรวมมาเพียง 18 เรื่อง เป็นมุขปาฐะ 15 เรื่อง เป็นลายลักษณ์ 3 เรื่อง
- สุนันท์ อุดมเวช. 071
(2537) "ผ้าไทในเวียดนาม." ใน การสัมมนาทางวิชาการเรื่อง วัฒนธรรมชนชาติไท : สิบสองจุไท. 19 สิงหาคม 2537 จัดโดย สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยคดีศึกษา.
(ศวท)
กล่าวถึงผ้าไทในเวียดนามและถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับผ้าและลวดลายผ้าของชาวไทเวียดนามที่ผู้เขียนได้รับฟังมา เช่น นิทานนางหม่อม ตำนานชายเสื้อนางผมหอม ลายมัดหมี่ เหตุใดผ้าจีนของไทเมืองวาดจึงมีลวดลาย ลายแมงสิ่งสาวหรือลายแมงมุม ลายตัวปูหรือลายปู ลายหมากกระอม เป็นต้น ให้ภาพประกอบการแต่งกายของหญิงไทในเวียดนาม และลวดลายผ้าต่างๆ นอกจากนี้ยังได้แทรกบทความเรื่องลวดลายผ้าไทในเวียดนามของอาจารย์ชวง เหลือง เพื่อให้เนื้อหาชัดเจนยิ่งขึ้นด้วย
- สุนันท์ อุดมเวช. 072
(2528) วรรณกรรมไทยทรงดำ อำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี. เพชรบุรี : ภาควิชาภาษาไทย วิทยาลัยครูเพชรบุรี. 232 หน้า. ภาพประกอบ.
(ศวท / DS570 ค6ส67 : มศก. ส-ศต / GR312 ส713)
วิจัยวรรณกรรมมุขปาฐะของชาวไทยทรงดำในเขตอำเภอเขาย้อย จังหวัดเพชรบุรี เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมพื้นเมืองกับชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยทรงดำ

- สุปानी โคตรจรัส, อารี เพชรผุด และ พวงเพชร วัชรอยู่. 073
- (2520) **อิทธิพลของสถาบันทางสังคมต่อการอบรมเลี้ยงดูเด็กไทดำ (The influence of social institutious on Thai Dam child rearing practices).** กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 11, 100 หน้า. ภาพประกอบ. (หข / 301.4519591051)
- สุภางค์ จันทวานิช. 074
- (2536) "กลุ่มชาติพันธุ์ไทขาว." ใน สถานภาพทางการวิจัยเรื่อง พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มลาว ไทดำ ไทขาว. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "สถานภาพและแนวทางการศึกษาวัฒนธรรมชนชาติไท" 10-13 กันยายน 2536 จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
- เสนอข้อมูลของกลุ่มชาติพันธุ์ไทขาวในหัวข้อเกี่ยวกับประวัติความเป็นมาของชาวไทขาว (การตั้งถิ่นฐานและการกระจายตัว, ความเป็นมาตามตำนาน, ประวัติศาสตร์ชาวไทขาว) ลักษณะทางชาติพันธุ์และสังคมวัฒนธรรม (ลักษณะทางกายภาพชีวภาพ, การแต่งกาย, ภาษา) สถาบันสังคม (ครอบครัวและเครือญาติ, อาชีพ, การปกครอง, ศาสนา) และความหมายของกลุ่มชาติพันธุ์ไทขาวต่อชุมชนไท-ไทย : ศักยภาพในการจัดการทรัพยากร ระเบียบทางสังคม
- สุภางค์ จันทวานิช และ จารุวรรณ พรหมวัง-ข้าเพชร. 075
- (2538) "กลุ่มชาติพันธุ์ไทขาว." ใน การศึกษาวัฒนธรรมชนชาติไท. หน้า 201-227. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. (ศวท / DS523.4 ท9ก64)
- เนื้อหาของบทความแบ่งออกเป็นหัวข้อต่างๆ คือ ประวัติความเป็นมาของชาวไทขาว ลักษณะทางชาติพันธุ์และสังคมวัฒนธรรม สถาบันสังคม ความสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์ไทขาวต่อชุมชนไท-ไทย : ศักยภาพในการจัดการทรัพยากรที่ดิน และบทส่งท้าย
- หัวข้อที่ว่าด้วยประวัติความเป็นมาของชาวไทขาวจะเป็นเรื่องเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานและการกระจายตัว ประเภทของชาวไทขาว ความเป็นมาตามตำนาน และประวัติศาสตร์ของชาวไทขาวและที่มาของแคว้นสิบสองจุไทย สำหรับหัวข้อที่ว่าด้วยลักษณะทางชาติพันธุ์และสังคมวัฒนธรรมนั้น จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับลักษณะทางกายภาพและนิสัยของคนไทขาว ชาติพันธุ์ ภาษา การแต่งกาย ส่วนหัวข้อที่ว่าด้วยสถาบันสังคมนั้น จะเป็นเรื่องเกี่ยวกับครอบครัวและเครือญาติ กิจกรรมทางเศรษฐกิจ การปกครอง และศาสนาและความเชื่อ

มีภาคผนวกเป็นแผนที่บริเวณที่อยู่ของไทขาว ไทดำในเวียดนาม และอักษรไทขาวซึ่งเป็นลายมือ ดร.หว่างเลื่อง

สุภาภรณ์ จินตามณีโรจน์.

076

(253-?) ประวัติศาสตร์สังคมของชุมชนกลุ่มน้ำท่าจีน. นครปฐม : คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร.

(มศก. ท / DS588 ก4ส76)

ศึกษาภาพประวัติศาสตร์สังคมกลุ่มน้ำท่าจีน โดยพิจารณาถึงภาพรวมของพัฒนาการและการเปลี่ยนแปลงสังคมชุมชนต่าง ๆ ในบริเวณกลุ่มน้ำท่าจีน โดยเฉพาะบริเวณจังหวัดสุพรรณบุรี และจังหวัดนครปฐม (พ.ศ. 2325-ปัจจุบัน)

สุภาภรณ์ ตันศลารักษ์.

077

(2527) การศึกษากลุ่มน้ำท่าจีน การสำรวจและศึกษาข้อมูลเบื้องต้น การศึกษาประวัติศาสตร์สมัยใหม่-ประวัติศาสตร์ท้องถิ่นกลุ่มน้ำท่าจีน. กรุงเทพฯ : หมวดวิชาประวัติศาสตร์ คณะโบราณคดี มหาวิทยาลัยศิลปากร. 44 หน้า. ภาพประกอบ, แผนที่.

(มศก. ท / DS588 ต1ส75)

สุมิตร ปิติพัฒน์.

078

(2536) "ข้อคิดเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยลาวโซ่งและไทดำในประเทศไทย." ใน สถานภาพทางการวิจัย เรื่อง พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มลาว ไทดำ ไทขาว. เอกสารประกอบการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง สถานภาพและแนวทางการศึกษาวัฒนธรรมชนชาติไท 10-13 กันยายน 2536 จัดโดย สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.

เสนอข้อคิดเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยลาวโซ่งหรือไทดำในประเทศไทย โดยกล่าวถึงขอบข่ายที่มีการวิจัยแล้ว ข้อจำกัดในการวิจัย เอกสารที่เป็นหลักฐานสำคัญเกี่ยวกับการศึกษาลาวโซ่ง ประเด็นบางอย่างที่ยังมีข้อถกเถียงกัน เช่น ชื่อของกลุ่มคนไท และเขตแดนถิ่นอาศัยต่างๆ ของไทดำซึ่งยังไม่ชัดเจน

- สุมิตร ปิติพัฒน์. 079
 (2538) "ข้อคิดเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยลาวโซ่งและไทดำในประเทศไทย." ใน การศึกษาวัฒนธรรม
 ชาติไท. หน้า 170-183. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ.
 (ศวท / DS523.4 ท9ก64)
 กล่าวถึงสถานภาพและข้อคิดเกี่ยวกับการศึกษาวิจัยลาวโซ่งและไทดำในประเทศไทย ข้อ
 แย้งที่เกี่ยวกับชื่อ สิบสองจุไท และคำเรียกกลุ่มคนไทต่างๆ
- สุมิตร ปิติพัฒน์, บัณฑกร อ่อนคำ และ พูนสุข ธรรมาภิมุข. 080
 (2521) ลาวโซ่ง : รายงานวิจัย. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์. 87 หน้า.
 ภาพประกอบ.
 (มธ-กลาง, ส / รส / DS570 ล56ส72)
 กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของลาวโซ่ง ชุมชนและสภาพทางเศรษฐกิจของลาวโซ่งที่
 บ้านคอนทราย พื้นฐานทางวัฒนธรรมและสังคมลาวโซ่ง แบบแผนการดำเนินชีวิตและวัฏจักรชีวิตลาว
 โซ่ง ตลอดจนประเพณีและพิธีกรรมทางศาสนาบางอย่างของลาวโซ่ง
- สุรศักดิ์มนตรี, เจ้าพระยา. 081
 (2504) ประวัติการของจอมพลและมหาอำมาตย์เอก เจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสง-ชูโต)
 รวบรวมครั้งสุดท้ายเมื่อวันที่ 28 มีนาคม พ.ศ. 2504. พระนคร : โรงพิมพ์ศรีหงส์.
 667 หน้า.
 (มธ-กลาง / DS570.6 ส7ก15 2504ก)
 เป็นหนังสือรวบรวมชีวประวัติของเจ้าพระยาสุรศักดิ์มนตรี (เจิม แสง-ชูโต) ในส่วนที่
 เกี่ยวกับชาวไทดำนั้นจะเป็นตอนที่เกี่ยวกับการเป็นแม่ทัพไปปราบฮ่อครั้งที่ 1 และครั้งที่ 2
- สุรัตน์ วรางค์รัตน์. 082
 (2524) "การศึกษาเชิงเปรียบเทียบ ประเพณีวัฒนธรรมของชาวผู้ไทย-ลาวโซ่ง." สกลนคร :
 วิทยาลัยครูสกลนคร. (อัดสำเนา)
- สุลี (นามแฝง) 083
 (2519) ประวัติลัทธิของผู้ไทโขงดำ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภา.

สูจิตร์เนื่องในงานนิทรรศการ "วัฒนธรรมไทยโขง หมู่บ้านเกาะแรต." นครปฐม : ฝ่ายหอวัฒนธรรม (2528) ศูนย์วัฒนธรรม วิทยาลัยครุนครปฐม.
(จพ-หท)

สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ และ กันทิมา วัฒนประเสริฐ. 085

(2536) รายงานการวิจัยเรื่อง วิเคราะห์การใช้คำและการแปรของภาษาของคนสามระดับอายุในชุมชนภาษาลาวลุ่มน้ำท่าจีน (An analysis of lexical use and variation among three generations in Lao language communities of Thachin River Basin).
นครปฐม : ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร. 288 แผ่น.
แผ่นที่.

(มศก. ส / PL4191 ส762 ; มศก.ท/PL4195 ก4ส74)

ศึกษาการใช้คำและการแปรของภาษาของคนสามระดับอายุในชุมชนภาษาลาว ลุ่มน้ำท่าจีน ได้แก่ ชุมชนภาษาลาวโขง ลาวครั้ง ลาวเวียง ลาวใต้ และลาวพวน ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลภาษาลาวโขงที่จังหวัดสมุทรสาคร ลาวครั้งที่จังหวัดสุพรรณบุรี ภาษาลาวเวียงที่จังหวัดชัยนาท ภาษาลาวใต้ที่จังหวัดนครปฐม และภาษาลาวพวนที่จังหวัดสุพรรณบุรี โดยใช้รายการคำจำนวน 200 คำเพื่อสอบถามผู้บอกภาษาลาวทั้ง 5 กลุ่ม และแบ่งผู้บอกภาษาเป็น 3 ระดับอายุ คือ ระดับอายุที่ 1 อายุระหว่าง 55-70 ปี ระดับอายุที่ 2 อายุระหว่าง 35-50 ปี และระดับอายุที่ 3 อายุระหว่าง 15-30 ปี

ผลวิจัยสรุปได้ว่า ผู้บอกภาษาทั้งสามระดับอายุมีความแตกต่างกันด้านรูปแบบการใช้คำ มีการแปรด้านเสียง ศัพท์ และความหมาย เนื่องด้วยอิทธิพลของภาษาไทยกรุงเทพฯ

อรพันธ์ อุณากรสวัสดิ์. 086

(2536) "การศึกษาเปรียบเทียบระบบเสียงภาษาผู้ไทกับภาษาลาวโขง (A comparative phonological study of Phu Tai and Lao Song)." วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วิทยานิพนธ์นี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระบบเสียงพยัญชนะ สระ และวรรณยุกต์ในภาษาผู้ไทกับภาษาลาวโขง แล้วนำมาเปรียบเทียบให้เห็นความเหมือนและความแตกต่างของระบบเสียงในภาษาทั้งสอง

อวยพร ชื่นกลิ่นรูป. 087

(2517) ประเพณีการทำศพของลาวโซ่ง. กรุงเทพฯ : แผนกสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา
คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

หนังสือและเอกสาร(ภาษาต่างประเทศ)

Abadie, Maurice. 088

(1924) **Les races du Haut-Tonkin de Phong-Tho a Lang Son.** Paris : Societe d'Editions
Geographiques, Maritimes et Coloniales. 194 pp.

Baccam Don and Brase, James L. 089

(1977) **Pap Su Ep Quam Angkit Tay Dam (English Thai Dam language lessons).**
Huntington Beach, Calif. : Summer Institute of Linguistics. 78 p. illus. (Linguistic
series, ethnic minorities of Southeast Asia).

Baccam Don, and others. 090

(1989) **Tai Dam-English, English-Tai Dam vocabulary book.** Eastlake, Ca : Summer
Institute of Linguistics. 349 p. illus.
(จพ-กลาง / R 495.910342 T129)

Be Viet Dang. 091

(1990) *"Some questions on Tay and Thai ethnos histories and main cultural features."* In
Proceeding of the 4th International Conference on Thai Studies, (Kunming)
11-13 May, 1990. vol. 3, pp. 188-189. Kunming : Institute of Southeast Asian
Studies.

(ศวท / DS560.3 I53)

ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการตั้งถิ่นฐานและย้ายถิ่นของคนเผ่าไทในเอเชีย ซึ่งแบ่ง
ได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ กลุ่มจ้วง (Chang) ในตอนใต้ของจีนและตอนเหนือของเวียดนาม และกลุ่มไทใน
ยูนนาน ลาว ประเทศไทย พม่า อีสต์ติม และภาคตะวันตกเฉียงเหนือของเวียดนาม กล่าวถึงลักษณะพิเศษของ
กลุ่มไทดำและไทขาวซึ่งมีความต่างกันด้านที่อยู่อาศัย ระบบเครือญาติและเครื่องแต่งกาย

- Cam Trong. 092
 (1996) *"Ban Muang, a characteristic feature of the Thai social structure."* In **Thai Studies 6th International Conference. Chiangmai, 1996.**
- Cam Trong. 093
 (1987) *"Some questions of ancient history and culture of the Thai ethnic nationality in Vietnam."* In **Proceeding of the International Conference on Thai Studies, The Australian National University, Canberra (3-6 July).** vol. 3, Pt. 1, pp. 197-210.
- Cam Trong. 094
 (1958) **Thai people in Northwestern Vietnam.** Hanoi : Social Sciences Publishing House. In Vietnamese.
- Cam Trong. 095
 (1993) *"Thai studies in Vietnam direction of development cooperation."* In **สถานภาพทางการวิจัย เรื่อง พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มลาว ไทดำ ไทขาว.** Bangkok : Office of the National Culture Commission. (Seminar on the State of knowledge and the Directions of Research on Tai Culture, September 10-13, 1993)
 กล่าวถึงการศึกษาและค้นคว้าเกี่ยวกับคนเชื้อชาติไทในเวียดนามตั้งแต่อดีตถึงปัจจุบัน ให้ชื่อผลงานและนักวิชาการที่สำคัญ โดยแบ่งเป็นข้อเขียนที่เป็นภาษาจีน ภาษาเวียดนาม ภาษาฝรั่งเศส ภาษาอังกฤษ ภาษาไท (รวบรวมในประเทศเวียดนาม) และไทยสยาม
 มีบางตอนที่อ้างอิงถึงไทดำ (Nguu Hong) ว่าปรากฏในบันทึกของเวียดนามตั้งแต่แผ่นดินกษัตริย์ Ly Thanh Tong (ค.ศ. 1067) และกลุ่มไทดำเป็นกลุ่มที่มีวัฒนธรรมอื่นเจือปนน้อยที่สุดจนถือได้ว่าเป็นไทบริสุทธิ์
- Cam Trong. 096
 (1996) *"Traditional Tai Dam textiles in contemporary Tai Dam Society."* In **Thai Studies 6th International Conference. Chiang Mai, 1996.**

- Chamberlain, James R. 097
 (1986) "Remarks on the origins of Thao Hung or Cheuang." In Robert J. Bickner, Thomas J. Hudak and Patcharin Peyasantiwong (eds.), **Papers from a Conference on Thai Studies in Honor of William J. Gedney.** Ann arbor : Center for South and Southeast Asian studies, University of Michigan. pp. 57-90. (Michigan Papers on South and Southeast Asia No. 25)
- Condominas. G. 098
 (1980) **L' espace social a propos de l'Asie du Sud-Est.** Paris.
- Condominas. Georges. 099
 (1990) **From Lawa to Mon, from Saa to Thai : Historical and anthropological aspects of Southeast Asian social spaces,** Gehan Wijeywardene (ed.) Stephanie Anderson, Maria Magannon and Gehan Wijeywardene (trans.). Canberra : Department of Anthropology, Research School of Pacific Studies, Australian National University. 114 p.
 (มธ-กลาง / DS577 C65)
 เป็นบทความสองบทความ บทความแรกกล่าวถึงการดูคติทางวัฒนธรรมละว้าสู่มอญ โดยใช้หลักการศึกษาด้านประวัติศาสตร์ บทความที่สองกล่าวถึงการแพร่กระจายวัฒนธรรมและภาษาของไทดำ โดยยกตัวอย่างหมู่บ้านขมุในเวียดนาม ที่รับการแต่งกายตลอดจนภาษาของไทดำมาใช้
- Condominas, Georges. 100
 (1978) "Some remarks on thai political systems." In G.B. Milner (ed.), **Natural symbols in South East Asia.** pp. 105-112. London : School of Oriental and African studies.
- Conklin, Nancy Faires. 101
 (1981) "The semantics and syntax of numeral classification in Tai and Austronesian volume I." Ph.D thesis, University of Michigan.
 (มม-กลาง / TH C752)

- Dang Nghiem Van. 102
- (1990) "The Lac Muong (Territorial Pillar) : A power fetish of Thai seigneurs." In **Proceedings of the 4th International Conference on Thai Studies, Kunming (11-13 May), 1990.** vol. 3, pp. 69-82. Kunming : Institute of Southeast Asian Studies.
- (สวท / DS560.3 I53)
- อธิบายถึงความสำคัญของหลักเมืองและเสาเอกของบ้าน โดยรวมทั้งความเชื่อและพิธีกรรมที่เกี่ยวข้องซึ่งมักกระทำโดยเจ้าเมืองหรือท้าวเมืองหรือหัวหน้าบ้าน ไม่นั่นที่ไทดำ
- Dang Nghiem Van, Chu Thai Son and Luu Hung. 103
- (1993) **Ethnic minorities in Vietnam.** Hanoi : The GIOI Publishers,
- กล่าวถึงชาติพันธุ์กลุ่มน้อยในเวียดนามจำนวน 54 กลุ่มใน 3 ตระกูล ภาษา คือ Austro-Asian Language Family, Austronesian Language Family และ Sino-Tibetan Language Family สำหรับกลุ่มชาติพันธุ์ไทนั้นอยู่ในตระกูลภาษา Austro-Asian Language Family ซึ่งผู้เขียนให้ข้อมูลเกี่ยวกับชื่อที่ใช้เรียกกลุ่มชาติพันธุ์ กลุ่มชาติพันธุ์ย่อยในกลุ่มชาติพันธุ์ไท จำนวนประชากร ภาษาการตั้งถิ่นฐาน วิธีการดำเนินชีวิต (เช่น ลักษณะบ้านเรือน การแต่งกาย การทำกิจกรรม การแลกเปลี่ยนสินค้า) ความสัมพันธ์ในสังคมและครอบครัว วรรณกรรมและศิลปะ
- Dieu Chinh Nhim and Donaldson, Jean. 104
- (1970) **Tai-Vietnames English vocabulary.** Saigon.
- Diguet, Edouard. 105
- (1908) **Les Montagnards du Tonkin.** Paris : Challamel.
- Gedney, William J. 106
- (1989) "A comparative sketch of White, Black and Red Tai." In **Selected papers on comparative Tai studies.** pp. 415-461. Ann Arbor, Mich. : Center for South and Southeast Asian Studies, University of Michigan. 544 p. (Michigan paper on South and Southeast Asia; no. 20)
- (มธ-กลาง / PL4111 G7)

- Hickey, Gerald C. 107
 (1958) "Social systems of Northern Viet Nam : A study of systems in contact." Ph.D. thesis. University of Chicago.
- Hartmann, John. 108
 (1995) "Transmutation in a multicultural world : a comparative study of old Lao and Thai Dam manuscript versions of the tale of Prince Theung or Terng." In **Proceedings of the International Conference on Tai Language & Cultures.** p.73-102. Bangkok : Faculty of Liberal Arts, Thammasat University. (In honor of the sixth cycle of Her Royal Highness Princess Galayani Vadhana)
 (ศวท / PL4111 I58)
 กล่าวถึงวรรณกรรมที่เป็นที่รู้จักแพร่หลายในหมู่ชาวไทยดำจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเวียดนาม ชาวไทยอีสานและลาว ได้ทำการเปรียบเทียบให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างวรรณกรรมฉบับไทดำและไทย โดยเล่าเนื้อเรื่องเปรียบเทียบการใช้คำ "ตึง" "นึ่ง" "เต็ง" "เทิง" ในหมู่คนไทยในเวียดนาม ลาว เขมร และไทย ภาษาและรูปแบบวรรณกรรมที่ใช้ โดยสรุปว่าวรรณกรรมฉบับไทดำเป็นต้นกำเนิดของวรรณกรรมฉบับอื่นๆ ให้ข้อมูลในเอกสารอ้างอิงอย่างละเอียด
- He, Ping and Fang, Tie. 109
 (1996) "Research on the ancient customs of marriage and reproduction among the Tai-Speaking people." In **Thai Studies 6th International Conference. Chiang Mai, 1996.**
- Hoang Luong. 110
 (1993) "Tai culture develop during unification but poly form." ใน สถานภาพทางการวิจัย เรื่อง พัฒนาการทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มลาว ไทดำ ไทยขาว. Bangkok : Office of the National Culture Commission. (Seminar on the State of Knowledge and the Directions of Research on Tai Culture, September 10-13)
 ไม่กล่าวถึงไทดำโดยเฉพาะ แต่เป็นการให้ลักษณะพิเศษที่เหมือนกันของเผ่าไททั้งหมดที่กระจายอยู่ในเอเชีย เช่น บ้านเรือน การตั้งถิ่นฐาน วิธีปลูกข้าว ความเชื่อและประเพณี ภาษา

- Howard, Michael and Be Kim Khung. 111
 (1996) *"Traditional Tai dance in Vietnam under Doi Moi."* In **Thai Studies 6th International Conference. Chiang Mai 1996.**
- Jonsson, Nanna L. 112
 (1991) *"Proto Southwestern Tai (Historical linguistics, Tai language)."* Doctor of Arts thesis, State University of New York at Albany.
 ศึกษาความเป็นมาของภาษาไทตะวันตกเฉียงใต้ คือ ไทยสยาม ลาว ไทดำ ไทขาว ไทแดง ไทฉาน ไทคำติ ไทลื้อ ไทเหนือ พบว่า ภาษาไทแบ่งได้เป็น 2 กลุ่มใหญ่ๆ คือ ไทยสยาม ลาว ไทแดง ไทคำติ ไทฉาน ไทลื้อ ไทเหนือ และไทอาหมเป็นกลุ่มหนึ่ง และอีกกลุ่มหนึ่งคือ ไทขาว ไทดำ และไทฉาน(จีน) ส่วนบ่อเกิดของภาษาไทอยู่ที่ลุ่มน้ำดอนเหนือของแม่น้ำแดงและแม่น้ำดำในเวียดนาม แล้วแพร่ไปทางตะวันตกเป็นส่วนใหญ่
- Khampheng Tipmoondali. 113
 (1990) *"A few features on the communal rice field system of the Thai minority in Huaphan province of P.D.R. Law (summary)."* In **Proceedings of the 4th International Conference on Thai Studies, Kunming (11-13 May), 1990.** vol.3, pp. 202-209. Kunming : Institute of Southeast Asian Studies.
 (ศวท / DS560.3 I53)
 ให้รายละเอียดเกี่ยวกับการทำนารวมของคนเผ่าไท โดยเฉพาะผู้ไท (Phuthay) และไทดำ ซึ่งเป็นระบบที่มีความสำคัญต่อโครงสร้างทางสังคมด้วย และถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์สำคัญของคนไทในเขตหัวพัน ประเทศลาว
- Kirsch, A. Thomas. 114
 (1967) *"Phu Thai religious syncretism: a case study of Thai religion and society."* Ph.D. thesis, Harvard University.
- Lajonquiere, Lunet de and Edmond, Etienne. 115
 (1906) **Ethnographie du Tonkin septentrional.** Paris : Ernest Leroux.

"Lao Song or Tai Dam." In **Thai life. Thai textiles : threads of a cultural heritage.**

(1994) pp. 42-43. Bangkok : National Identity Board. illus.

(ศวท / NK8978.7 A1T43)

กล่าวถึงผ้าและการแต่งกายของชาวลาวโซ่งในจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี สุพรรณบุรีและ นครปฐม

Le Ngoc Thang.

117

(1990) "*Traditional clothing of the Thais living in Vietnam.*" In **Proceedings of the 4th International Conference on Thai Studies, Kunming (11-13 May), 1990.**

Kunming : Institute of Southeast Asian Studies. vol.3, pp. 218-224.

(ศวท / DS560.3 I53)

กล่าวถึงการใช้เสื้อผ้าและเครื่องประดับซึ่งมีบทบาทในพิธีกรรมและการแบ่งชนชั้นทางสังคมของคนเผ่าไทซึ่งส่วนใหญ่เป็นไทดำและไทขาวในเวียดนาม

Le Sy Giao.

118

(1996) "*About some customs of water use of Thai people in Vietnam (In comparison with Thai people in Thailand).*" In **Thai Studies 6th International Conference.**

Chiang Mai, 1996.

LeBar, Frank M., Hickey, Gerald C. and Musgrave, John K.

119

(1964) "*Black Tai.*" In **Ethnic groups of mainland Southeast Asia.** pp. 220-223. New Haven : Human Relations Area Files Press.

(มธ-กลาง / DS509.5 A1L4)

กล่าวถึงชาวไทดำในตอนเหนือของเวียดนามและลาว การเรียกชื่อตามภาษาและท้องถิ่นต่าง ๆ การตั้งรกราก ที่อยู่อาศัย การทำมาหากิน การถือครองที่ดิน ระบบสังคม การสืบเชื้อสาย การแต่งงานและครอบครัว ความเชื่อและศาสนา

Maspero, Georges.

120

(1929-30) **Un empire colonial francais : I' Indochine.** Paris : G. Van Oest. 2 vols.

- Mc Alister, John T., Jr. 121
 (1967) "*Mountain minorities and the Viet Mihn : A key to the Indochina War*" In Peter Kunstader(ed.), **Southeast Asian tribes minorities and nations.** vol. 2, pp. 781. Princeton, N.J. : Princeton University Press.
- Maspero, Henri. 122
 (1950) "*La societe et la religion des Chinois anciens et celles des Tai modernes.*" In Henri Maspero, **Melanges posthumes sur les religions et l' histoire de la Chine.** pp. 167-177. Paris : (Publications du Musee, Guimet, Bibliotheque de diffusion 57)
- Minot, Georges. 123
 (1980) **Vocabulaire Francais-Thay Blanc.** Paris.
- Nhim, Dieu Chinh and Donaldson, Jean. 124
 (1968) **Tai-Vietnam-English vocabulary = Pap san khham pak Tay-Keo-Eng.**
 [s.l. : s.n.] 2 v.
 (ฉพ-กฉกฉ / R 413 N576T)
- Nookul Chompoonich and Wanida Phisespongsa. 125
 (1986) **A cultural Study of the Tai Song in Mu-ban Koh Raet, Amphoe Bang Len, Changwat Nakhon Pathom.** Bangkok : UNESCO.
- Onozawa, Nitaya. 126
 (1996) "*Marriage and transaction of the Black Thai in Petchaburi : tradition and change.*"
 In **Thai Studies 6th International Conference. Chiang Mai, 1996.**
- Orapin Maneewong. 127
 (1989) "*A comparative phonological study of Lao Song in Petchburi and Nakorn Patom provinces.*" Master's thesis, Graduate Studies, Mahidol University. 217 p.
 (๒๙)

- Pedersen, Lise Rishoj. 128
 (1982) "The influence of the spirit world on the habitation of the Lao Song Dam, Thailand."
 In Karl Gustav Izikowitz and P. Sorensen (eds.), **The house in East and Southeast Asia : anthropological and architectural aspects.** London : Scandinavian Institute of Asian Studies. (Monograph no. 30)
- Pham Nhu Cuong. 129
 (1990) "Role and place of Tay Thai inhabitants in Vietnam : A programme for Thai studies."
 in **Proceedings of the 4th International Conference on Thai Studies, (Kunming)**
11-13 May, 1990. vol.3, pp. 198-201. Kunming : Institute of Southeast Studies.
 (ศวท / DS560.3 I53)
 ให้ภูมิหลังทางประวัติศาสตร์ของการตั้งถิ่นฐานในประเทศเวียดนามโดยคนเผ่าไทซึ่งมี
 กลุ่มไทดำและไทขาวเป็นกลุ่มที่ใหญ่ที่สุด และความสำคัญของการศึกษาวัฒนธรรมไทในเวียดนาม
- Placzek, James A. 130
 (1990) "*Phii Miang : Black Thai symbols of state and leadership.*" In **Proceedings of the**
4 th International Conference on Thai Studies. Kunming (11-13 May). vol. 3
 pp. 48-68. Kunming : Institute of Southeast Asian Studies.
 (ศวท / DS560.3 I53)
 ศึกษาความสำคัญและบทบาททางสังคมและอำนาจปกครองของผีเมืองและหลักเมืองของ
 ไทดำ โดยเปรียบเทียบกับผีเมืองและหลักเมืองของประเทศไทยด้วย
- Raendchen, Oliver. 131
 (1996) "*Social aspects of the Ban Muong system of the Tai Dam in Northern Vietnam.*" In
Thai Studies 6th International Conference. Chiang Mai, 1996.
- Robert, Romain. 132
 (1941) **Notes sur les Tay Deing de Lang Chanh (Thanh-Hoa, Annam).** Hanoi
 Imprimerie d'Extrems-Orient, Institut Indochinois pour l'Etude de l'Homme,
 Memoire I.

- Sams, Bert F. 133
 (1987) "Tradition and modernity in a Lao Song village of central Thailand (Black Tai) : microform." Ph.D. thesis, University of California, Los Angeles.
 (มช-กลาง / TH 306.85 S619F)
 ศึกษาหมู่บ้านลาวโซ่งในจังหวัดนครปฐม ให้ประวัติความเป็นมาของลาวโซ่งในประเทศไทย ซึ่งเป็นเชื้อสายเดียวกับชาวไทดำ ซึ่งอาศัยอยู่ทางภาคเหนือของประเทศไทย และทางภาคตะวันตกเฉียงใต้ของเวียดนาม ให้รายละเอียดเกี่ยวกับระบบเครือญาติ การนับถือผีและบรรพบุรุษและระบบเศรษฐกิจที่ขึ้นอยู่กับการทำนา ความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจที่เกิดจากพัฒนาการด้านเทคโนโลยีการเกษตรของหมู่บ้านในจังหวัดนครปฐม ทำให้มีความเปลี่ยนแปลงในระบบสังคมและเศรษฐกิจในหมู่บ้านลาวโซ่ง ซึ่งหันมาเห็นความสำคัญของเงินตรามากขึ้น
 อย่างไรก็ตามเมื่อศึกษาประวัติศาสตร์ของลาวโซ่งและไทดำแล้วจะเห็นว่า มีการปรับตัวอย่างต่อเนื่องในระบบสังคมและประเพณีของไทดำมาเสมอ โดยสามารถรักษาเอกลักษณ์ของตนอยู่ได้
- Schrock, Joann L., and others. 134
 (1972) **Minority groups in North Vietnam.** Washington D.C. : U.S. Department of the Army. (Dol Pamphlet 550/110.)
- Seesaveoui Souvanne. 135
 (1975) **Phithi thang sasana khong phao thai dam.** Vientiane : Asia Foundation.
 In Lao.
- Songsak Prangwatthanakun, and Naen, Patricia. 136
 (1994) "Central Thai textiles." In **Thai textiles : threads of cultural heritage.** pp. 27 - 47. Bangkok : National Identity Board. (Thai life)
 (ศวท / NK8978.7 A1T43)
 ในหน้า 42-43 ของหนังสือเล่มนี้ กล่าวถึงลักษณะการแต่งกายในชีวิตประจำวันและในโอกาสพิเศษต่างๆ ของลาวโซ่งในจังหวัดเพชรบุรี ราชบุรี และสุพรรณบุรี พร้อมทั้งให้ภาพประกอบ

- Sumitr Pitiphat. 137
 (1975) "*Khouam seua theu rabop sangkhom le sethakit khong thai dam.*" Vientiane :
 Ministry of Interior and Social Welfare, (Ethnic groups development project paper,
 no. 2.) In Lao.
- Suree Pengsombat. 138
 (1990) "*A Study of pronominal usage in spoken Tai Song.*" M.A. Thesis, Mahidol
 University.
 (มม-กลาง / TH S961st)
- 139
- Tai minorities in China : A select bibliography.** Ed. by Guan Jian : general ed. Sachchidanand
 Sahai. Gaya : Centre for South East Asian Studies, 1992- v.
- Tanabe, Shigeharu. 140
 (1991) **Religious traditions among Tai ethnic groups : selected bibliography.**
 Ayutthaya : Ayutthaya Historical Study Centre.
 (ศวท / R Z5115 R45)
 เป็นบรรณานุกรมเลือกสรรของหนังสือและบทความ จำนวน 2,700 รายการที่เกี่ยวกับศาสนา
 และประเพณีของชนเผ่าไททั้งหมด
- 141
- Teaching English pronunciation to speakers of Black Tai (Tai Dam).** Arlington, Va. :
 (1975) Center for Applied Linguistics. (General information series, no.10. Indochinese
 refugee education guides)
 เอกสารแนะนำการสอนการออกเสียงภาษาอังกฤษให้แก่ชาวไทดำ โดยชี้ให้เห็นความแตก
 ต่างของภาษาที่เป็นอุปสรรคในการเรียนภาษาอังกฤษ พร้อมแนะนำวิธีสอนที่ได้ผล ตลอดจนการเตรียมการ
 สอนและการใช้อุปกรณ์การสอนที่เหมาะสมด้วย

- To Ngoc Thanh. 142
 (1990) "A short introduction to the research works on national music of Tay and Thai ethnic groups in Vietnam." in **Proceedings of the 4th International Conference on Thai Studies, Kunming (11-13 May), 1990.** vol. 3, pp. 201-217. Kunming : Institute of Southeast Asian Studies.
 (ศวท / DS560.3 I53)
 สรุปผลการศึกษาดนตรีพื้นบ้านของคนเผ่าไท ซึ่งแบ่งเป็น เผ่าไทตะวันออกคือ Tay และนุง (Nung) เผ่าไทตะวันตกคือ ไทลาว คือ เผ่าไทตะวันออกเฉียงใต้คือพวก Tay และ Thai เผ่าไทเหนือคือ Giay, Bo-y และไทขาว กล่าวถึงประเภทต่างๆ ของเพลงซึ่งแสดงถึงชีวิตความเป็นอยู่ เช่น การเพาะปลูก เพลงกล่อมและเพลงเด็ก เพลงเกี่ยวกับพิธีการ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงเครื่องดนตรีและลักษณะสำคัญของดนตรีไท
- Vi Van An. 143
 (1996) "An overview of the social structure and land ownership system of the Thai community in the vicinity of highway no.7. Nghe An Province, Vietnam." In **Thai Studies 6th International Conference. Chiang Mai, 1996.**
- บทความในวารสารและหนังสือพิมพ์ (ภาษาไทย)**
- 144
 "กลุ่มทอผ้าบ้านหนองหมู งานดินกรปฐุม : เขื่อนศูนย์ กศน." มติชน (4 ก.ค.) : 26.
 (2536)
- กุสุมา ชัยวินิตย์. 145
 (2529) "ความเชื่อเรื่องผีกับวิถีชีวิตของชาวไทดำ." **อีสานศึกษา** 3, 1 : 41-43.
- กุสุมา ชัยวินิตย์ และ จารุวรรณ ธรรมวัตร. 146
 (2523) "ประเพณีเฉพาะกลุ่มไทดำ." **อีสานปริทัศน์ (อีสานคดี 2)** : 50-57.

- เกษม จ๋อง. 147
 (2533) "คนไทยขาวและคนไทยดำ" ในภาคตะวันตกเฉียงเหนือของเวียดนาม : ชื่อนั้นสำคัญ
 ไฉน." แปลและเรียบเรียงโดย พรเพ็ญ สันตระกูล. ว. มหาวิทยาลัยศิลปากร
 11, 1 (มิ.ย.-พ.ย.) : 144-171. ภาพประกอบ. แผนที่.
 บทความนี้เคยนำเสนอในการสัมมนาทางวิชาการ เรื่อง "คนไทยนอกประเทศ : พรมแดน
 แห่งความรู้ จัดโดย สมาคมประวัติศาสตร์ ระหว่างวันที่ 28-29 มกราคม 2532 ณ มหาวิทยาลัย
 เกษตรศาสตร์ เป็นบทความที่แปลและเรียบเรียงจากบทที่ 1 ของหนังสือเรื่อง คนไทยในภาคตะวันต
 กเฉียงเหนือ (เหนือยี่สิบเอ็ดองศาเหนือเวียดนาม) ซึ่งเขียนเป็นภาษาเวียดนามโดยเกษม จ๋อง ผู้แปลมีเจตนาจะให้
 ข้อเขียนนี้เป็นข้อมูลเบื้องต้นสำหรับการศึกษาเรื่องของคนไทยในเวียดนาม เนื้อหากล่าวถึง ประวัติความ
 เป็นมาของกลุ่มชนที่เชื่อกันว่าเป็นบรรพบุรุษของคนไทยในดินแดนเวียดนาม โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือ กลุ่ม
 'ไทยขาวและไทยดำ ให้ข้อสังเกตและปัญหาที่น่าสนใจเกี่ยวกับการแบ่งคนไทยบริเวณตอนเหนือด้านทิศ
 ตะวันตกในเวียดนามเป็นไทยขาวและไทยดำ
- 148
 "เขาย้อยเตรียมงานไทยทรงดำชุมนุมชาวโซ่งคึกคัก." ไทยรัฐ (11 เม.ย.) : 11.
 (2533)
- จารุวรรณ ธรรมวัตร และ กุสุมา ชัยวินิตย์. 149
 (2522) "ประเพณีของชาวภูไทดำแห่งหมู่บ้านนาป่าหนาด ตำบลเขาแก้ว อำเภอเชียงคาน จังหวัด
 เลย." ว. เมืองโบราณ 6, 1 : 51-57.
 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชาวภูไทดำแห่งหมู่บ้านนาป่าหนาด จังหวัดเลย ในด้านประวัติความ
 เป็นมา การแต่งกาย และประเพณีต่าง ๆ อันได้แก่ ประเพณีการเข้าพรรษา ประเพณีออกภาษา ประเพณี
 การตาย ประเพณีการนับถือผี ประเพณีการแต่งงาน
- เจนภพ จบกระบวนวรรณ. 150
 (2534) "ไทยดำรำพัน-ไทยดำรำพึง (Tai Dum rum pan : The historic song of the Black
 Tais)." ว. เมืองโบราณ 17, 3 (ก.ค.-ก.ย.) : 62-65.
- เจริญไชย ชนไพโรจน์. 151
 (2530) "ดนตรีผู้ไทย." ว. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 19, 1 : 11-46.

- ชนะ ประถมศรี. 152
 (2517) "ผู้ไทยในอีสาน." บางแสน 1, 1 : 46-56.
- 153
 "ชมประเพณีไทยทรงดำ." เติลนิวัตต์ (11 เม.ย.) : 18.
 (2533)
- ชูชีพ อุดมชัย, จิรพร แสงศิลป์ และ เรืองยุทธ ตีระวนิช. 154
 (2518) "ลาวโซ่ง." ว. เมืองโบราณ 1, 4 (ก.ค.-ก.ย.) : 22-23. ภาพประกอบ.
 กล่าวถึงชาวลาวโซ่งที่ตั้งบ้านเรือนอยู่ที่จังหวัดสุพรรณบุรีและเพชรบุรี ให้ข้อมูลในด้าน
 ประวัติความเป็นมา อาชีพและความเป็นอยู่ การเกี่ยวพาราฮีและการแต่งงาน ศาสนาและพิธีกรรม
 ลักษณะของหมู่บ้านเรือนโซ่งและลักษณะโดยละเอียดของเรือนโซ่ง
- ดำเนียร เลขะกุล. 155
 (2505) "ผู้ไทย." อนุสาร อ.ส.ท. 11 : 17-27.
- ทวี สว่างปัญญางกูร. 156
 (2538) "การสร้างอักษรไทยท้องถิ่นด้วยคอมพิวเตอร์." ศิลปวัฒนธรรม 16, 4 (ก.พ.38)
 : 182-183.
 กล่าวถึงความจำเป็นในการสร้างอักษรไทยด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งจะเป็นการอนุรักษ์ภาษา
 และอักขระท้องถิ่นไทยไม่ให้สูญหาย การสร้างฟอนต์ของตัวอักษรเผ่าไทซึ่งสามารถทำได้แล้ว 7 เผ่า
 ด้วยกัน ได้แก่ ไทดำในเวียดนาม ไทลื้อใหม่ ไทใต้คง ไทรัฐฉาน ไทคำตี้ ไทอาหม และ ล้านนาไทย
- ทวี สว่างปัญญางกูร. 157
 (2534) "ระบบเมืองไทยในเวียดนาม (The town system of the Tais in Vietnam)." ว. เมือง
 โบราณ 17, 3 (ก.ค.-ก.ย.) : 36-41. ภาพประกอบ.
 กล่าวถึงระบบเมืองของชาวไทขาวและไทดำในประเทศเวียดนาม

ธีรภาพ โลหิตกุล.

158

(2538) "ไทดำเขียนเขียนฟูกับสังคมยุคพระศรีอริย์?" **ดิเอิร์ธ 2000** 2, 16 : 67-68.

กล่าวถึงการเดินทางไปเขียนเขียนฟู ประเทศเวียดนาม ซึ่งเป็นดินแดนของชาวไทดำ ซึ่งผู้เขียนพบว่า ชนกลุ่มไทดำนี้ยังไม่เคยได้รับอิทธิพลทางศาสนาหรือลัทธิความเชื่ออื่นใดเลย สิ่งที่เป็นความเชื่อสืบเนื่องกันมานับพันๆ ปีตราบจนถึงปัจจุบันก็คือลัทธินับถือผี อันได้แก่ ผีบ้าน ผีเรือน ผีป่า ผีบรรพบุรุษ ชาวไทดำจะเก็บรักษาสิ่งสำคัญในชีวิตของพวกเขา คือ "ถุงไต" ซึ่งเป็นสัญลักษณ์แทนขวัญและกำลังใจ ชีวิต และวิญญาณของชาวไทดำทุกคน นอกจากนี้ผู้เขียนได้เปรียบเทียบวัฒนธรรมการดำเนินชีวิตของชาวไทดำกับชาวไทกลุ่มอื่น รวมทั้งกลุ่มคนจีนและคนเวียดนามด้วย เช่น วัฒนธรรมเกี่ยวกับข้าว วัฒนธรรมเกี่ยวกับการกิน การแต่งกาย และการตั้งชื่อ เป็นต้น

นนท์ วิริยะฯ.

159

(2528) "ผ้าไทดำกำแพงแสน." **สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์** 31, 32 (27 ม.ค.) : 24-25.

กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของผู้ไทดำ และการดำเนินชีวิตของผู้ไทดำที่กำแพงแสน จังหวัดนครปฐม ในด้านการประกอบอาชีพ ภาษาพูด การตั้งบ้านเรือน

นันทสาร สีสลับ และ กุลวดี เจริญศรี.

160

(2534) "ประสบการณ์จากฝ่ายเลขานุการเมื่อนักวิชาการไทยไปสัมผัสชาวเวียดนาม/ไทดำ/ไทขาว." **วัฒนธรรมไทย** 30, 2 (ก.พ.-พ.ค.) : 71-75. ภาพประกอบ.

เป็นข้อเขียนซึ่งเขียนขึ้นจากประสบการณ์การเยือนเวียดนามของฝ่ายเลขานุการของคณะวิชาการไทย ระหว่าง วันที่ 1-11 พฤษภาคม 2534 เนื้อหากล่าวถึงเมืองฮานอยและคนเวียดนาม การละเล่นหุ่นกระบอกน้ำ การแจวเรือ ภาษา และอาหารของคนเวียดนาม การเดินทางจากฮานอยไปเมืองเขียนเขียนฟูเพื่อหาข้อมูลเกี่ยวกับชาวไทดำและไทขาว ซึ่งทำให้ทราบถึงประวัติศาสตร์ของไทดำ เรื่องของแถบและแนบ ชีวิตหลังความตายและการทำศพ เป็นต้น

ป.เป็ด เขาย้อย, นามแฝง.

161

(2536) "เรื่องราวลาวเขาย้อย." **ว. กสท. (ธ.ค.)** : 10-13.

ให้ข้อมูลเกี่ยวกับประวัติ เรื่องราวการแต่งกาย ทรงผม และเครื่องประดับของไทยทรงดำหรือลาวโซ่ง

162

"ประวัติไทยดำและเหตุที่แต่งเพลง 'ไทยดำรำพัน'." **สกุลไทย** 30, 1559 (4 ก.ย.27) : 46-47.

(2527)

- ประเสริฐ ฌ นคร. 163
 (2523) "ถิ่นกำเนิดของคนไทยอยู่ที่ไหน." จุลสารสารานุกรมวัฒนธรรมไทย 3, 3 (ก.ค.-ก.ย.) : 4-5.

เป็นการบันทึกการสนทนาเกี่ยวกับถิ่นกำเนิดของคนไทยอยู่ที่ไหนของนักวิชาการหลายท่าน เช่น อาจารย์ทวี สว่างปัญญางกูร ศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ ฌ นคร และ คุณขจร สุขพานิช ในบทสนทนาจะกล่าวถึงทฤษฎีความเชื่อต่างๆ ว่าคนไทยมาจากไหน แต่โดยสรุปแล้ว นักภาษาศาสตร์และนักประวัติศาสตร์ส่วนใหญ่เชื่อว่าคนไทยจะอพยพมาจากกวางสีและเดียนเบียนฟู

- ปราณี กล้าส้ม. 164
 (2534) "เรื่องราวของชาวผู้ไท." ว. เมืองโบราณ 17, 3 (ก.ค.-ก.ย.) : 21, 23, 25, 27.

ให้ข้อมูลเกี่ยวกับชาวผู้ไทในด้านประวัติความเป็นมา ถิ่นที่อยู่ และการดำเนินชีวิต เช่น อาหาร การแต่งกาย การละเล่น บ้านเรือน การทำมาหากิน การนับถือผี เป็นต้น

- ปราณี วงษ์เทศ. 165
 (2534) "ศาสนาของชาวผู้ไท (A note on the religion of the Black Tais)." ว. เมืองโบราณ 17, 3 (ก.ค.-ก.ย.) : 50-54. ภาพประกอบ.

เป็นข้อสังเกตเกี่ยวกับศาสนาของชาวผู้ไทหรือชาวไทดำซึ่งผู้เขียนได้ข้อมูลจากการสรุปเนื้อหาบางตอนจากวิทยานิพนธ์ระดับปริญญาเอก เรื่อง "Phu Thai Religious Syncretism : A Case Study of Thai Religions and Society" ของ Anthony Thomas Kirsch เสนอข้อมูลตำนานเกี่ยวกับความเป็นมาของชาวผู้ไทที่รวบรวมได้จากบ้านหนองสูง จังหวัดนครพนม ข้อสังเกตเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างศาสนากับสังคมของชาวไทย และการประกอบพิธีกรรมถือผี

- พ. สันธูเสก (นามแฝง) 166
 (2521) "ชีวิต-วัฒนธรรม-ประเพณีของไทยทรงดำ (ลาวโซ่ง)." ว. วัฒนธรรมไทย 8, 6 (28-31 พ.ย.) : 38-44.

- ม.ศรีบุญรา. 167
 (2538) "คำปฏิเสช บ่, ไม่." ศิลปวัฒนธรรม 16, 6 (เม.ย.) : 26.

กล่าวถึงประโยคต่างๆ ที่มีคำปฏิเสช "บ่" ของชาวไทกลุ่มต่างๆ ได้แก่ ชาวไทยในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ภาคเหนือ ไทดำ ไทจ้วง ไทลาว และไทลื้อ

- มณีรัตน์ ท้วมเจริญ. 168
 (2524) "ข้อสังเกตงานด้านเทคนิคของกลุ่มชนลาวโซ่ง." ศิลปากร 25, 4 (ก.ย.) : 65-70.
 ภาพประกอบ.
 กล่าวถึงงานเทคนิคของลาวโซ่งในด้านต่าง ๆ โดยสังเขป ได้แก่ เทคนิคการทำวัตถุ
 ประเภทเครื่องจักสาน (ภาชนะจักสาน เครื่องมือที่ใช้ในการร่อนข้าว) เครื่องมือเหล็ก การจับสัตว์
 และการล่าสัตว์ ผ้าและการทำเครื่องแต่งกาย การสร้างบ้าน และการสร้างพาหนะบรรทุก
- มณีรัตน์ ท้วมเจริญ. 169
 (2518) "พิธีเสนเอือนของโซ่ง." ศิลปากร 19, 2 (ก.ค.) : 68-72. ภาพประกอบ.
 กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของโซ่งในด้านถิ่นที่อยู่เดิม การอพยพ และถิ่นที่อยู่ของโซ่ง
 ในประเทศไทย จากนั้นกล่าวถึงพิธีเสนเอือน ซึ่งเป็นพิธีกรรมเช่นผีเรือน หรือการทำบุญบ้านเรือนให้
 เป็นสิริมงคลด้วยอาหารและของใช้ของครอบครัวชาวโซ่งซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้เขียนได้จากการเข้าไปศึกษา
 ชีวิตและวัฒนธรรมของชาวโซ่งในช่วงระยะสั้น ๆ ที่จังหวัดสุพรรณบุรี ในอำเภอทุ่งตาบ ตำบลบ้านดอน
 ตำบลสระยายโสม ตำบลคอนมะเกลือ และที่อำเภอเมือง ตำบลบางกุ้ง ผู้เขียนได้ให้ข้อสังเกตว่า ความ
 เชื่อทางพุทธศาสนาได้เข้าไปมีบทบาทอยู่ในกลุ่มคนโซ่งซึ่งยังควบคู่ไปกับความเชื่อในแม่ผดหมอผี และ
 ปัจจุบันความเชื่อในแบบรูปมีการเปลี่ยนแปลงบ้างแล้ว
- มณู อุคมเวช. 170
 (2538) "ไทดำเมืองวาด." ดิเอิร์ธ 2000 2, 16 : 69-76.
 กล่าวถึงการเดินทางไปสัมผัสชีวิตของชาวไทดำที่เมืองวาด ประเทศเวียดนาม ผู้เขียน
 พรรณาถึงสภาพภูมิประเทศ ภูมิอากาศตลอดเส้นการเดินทางและชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทดำตลอด
 เส้นทางที่พบเห็น เช่น การแต่งกาย การต้อนรับแขกที่ไปเยือน นอกจากนี้ยังแทรกข้อคิดบางประการด้วย
- มณู อุคมเวช และ ชีรภาพ โลहितกุล. 171
 (2538) "เยือนถิ่นไทดำ." ดิเอิร์ธ 2000 2, 16 : 60-66. ภาพประกอบ.
 เป็นคำบรรยายประกอบภาพเกี่ยวกับการไปเยือนถิ่นไทดำที่เมืองแดงหรือเดียนเบียนฟู

มยุรี วัดแก้ว.

172

- (2522) "พิธีศพของโง่ง-แนวคิดเกี่ยวกับศาสนาและพิธีกรรม." ว. สังคมศาสตร์ วิทยาลัยครู เพชรบุรี 2, 2 (ก.ย.) : 20-30.

กล่าวถึงพิธีศพของโง่งโดยพื้นฐานความเชื่อทางศาสนาของโง่งว่านับถือผีและสิ่งเหนือธรรมชาติซึ่งเป็นลักษณะความเชื่อเป็นแบบ animism ดังนั้นแบบแผนชีวิตและพิธีกรรมต่างๆ ของโง่งจึงเกี่ยวกับผีดีและผีร้าย ทางด้านพิธีศพกล่าวถึงแขกผู้มาร่วมงาน การอาบน้ำศพ พิธีเผาศพ พิธีเก็บกระดูก และพิธีบอกทางศพ ท้ายบทความผู้เขียนได้วิเคราะห์พิธีศพของโง่งตามแนวคิดของนักสังคมวิทยาและมานุษยวิทยาบางท่าน

ฤทัย จงใจรัก.

173

- (2519) "เครื่องใช้ไม้สอยของพวกโง่ง." ว. เมืองโบราณ 2, 3 (เม.ย.-มิ.ย.) : 78-84.

ให้ข้อมูลเกี่ยวกับเครื่องใช้ต่าง ๆ ซึ่งเป็นงานจักสานของชาวโง่งในตำบลสระยายโสม อำเภออุทุมพร และตำบลดอนมะนาว อำเภอสองพี่น้อง จังหวัดสุพรรณบุรี ในแง่ของประโยชน์ใช้สอย วัสดุที่นำมาใช้ โครงสร้าง ผิด การเก็บขอบหรือเก็บริม มีภาพประกอบของของเครื่องใช้ที่เป็นจักสาน พร้อมคำอธิบาย เช่น กล่องใส่ข้าว ปลายเด็ก ตะคองอีเป็ด (สำหรับใส่ปลาหรือกุ้ง) แล (รังเลี้ยงไหม) โตบ (ที่เก็บตัวไหม) โสใส่ของ ขะหมุก (สำหรับเก็บผ้าที่ทอแล้ว) กะเหลบ (ใช้ใส่ของต่าง ๆ เล็ก ๆ น้อย ๆ) ให้ข้อมูลทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ

วรรณพันธุ์ (นามแฝง).

174

- (2516) "ประเพณีแต่งงานภูไท." ว. วัฒนธรรมไทย 2, 12 (ก.พ.) : 51-53.

วาสนา อรุณกิจ.

175

- (2530) "พิธีกรรมและโครงสร้างทางสังคมของลาวโง่ง (Lao Song ritual and social structure)." ว. สำนักงานคณะกรรมการวิจัยแห่งชาติ 19, 2 (ก.ค.-ธ.ค.) : 13-42.
ภาคสังคมศาสตร์ (บทความย่อภาษาไทยและอังกฤษ) หน้า 13-14.

วิบูลย์ ลีสุวรรณ.

176

- (2533) "โง่ง บางมุมทางวัฒนธรรม." สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ 37, 6 (22-28 ก.ค.) : 48-49.
กล่าวถึงความเป็นมาของชาวโง่ง คำที่ใช้เรียกตนเอง ชุมชนชาวโง่งในประเทศไทย วัฒนธรรมและวิถีชีวิตที่เปลี่ยนไปตามกระแสวัฒนธรรมภายนอกของชาวโง่ง เช่น การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรมการสร้างบ้านเรือน การเปลี่ยนรูปแบบทางพิธีกรรม เป็นต้น

- ศรีศักร วัลลิโภคม. 177
 (2534) "ความเชื่อเรื่องแดนในไทยดำ : ศาสนาดั้งเดิมของคนไทย (The belief in Taen of the Black Tais : The primitive of Thais)." ว. เมืองโบราณ 17, 3 (ก.ค.-ก.ย.) : 12-35.
 ภาพประกอบ.
 เป็นบทความที่เกี่ยวกับชาติพันธุ์ของคนไทย ศาสนา ความเชื่อ ชีวิตความเป็นอยู่ การตั้งถิ่นฐาน บ้านเรือนของชาวไทดำ เปรียบเทียบชาวไทดำในแต่ละถิ่นและชาวไทกลุ่มอื่น ๆ
- ศรีศักร วัลลิโภคม. 178
 (2522-23) "ลาวในเมืองไทย." ว. เมืองโบราณ 6, 2 (ธ.ค.22-ม.ค.23) : 55-70. ภาพประกอบ.
 กล่าวถึงประวัติความเป็นมาและการสร้างบ้านแปลงเมืองของคนลาวในระยะแรก การเข้ามาอยู่ในดินแดนไทยของคนลาวเผ่าต่าง ๆ ในภาคอีสานและภาคกลาง รวมทั้งวัฒนธรรมประเพณีของคนลาวเหล่านั้น
- ศศิธร ทองชัย. 179
 (2529) "วิเคราะห์ประเพณีการแต่งงานของชาวผู้ไทย." อีสานศึกษา 3, 1 : 63-70.
- สมทรง บุรุษพัฒน์. 180
 (2524) "อันก๊อ." ว. ภาษาและวัฒนธรรม 1, 2 (ก.ค.-ธ.ค.) : 18-28. ภาพประกอบ.
 ให้ข้อมูลเกี่ยวกับไทดำในเรื่องของประวัติความเป็นมา การอพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย การใช้ภาษา ความเชื่อ การแต่งกาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเล่นคอน ซึ่งในภาษาลาวโข่ง เรียกว่า อันก๊อ ซึ่งปัจจุบันได้เลิกเล่นกันนานแล้ว
- สมพันธ์ สุขวงศ์. 181
 (2516) "ไทยทรงดำ." ว. เพชรบุรี (มี.ค.-เม.ย.) : 38-40.
- สุทน สวัสดิ์. 182
 (2534) "ประเพณีไทยโข่ง." ไทยรัฐ (8 มิ.ย.) : 11.
 กล่าวถึงชาวไทยโข่งและการจัดงานของชาวไทยโข่งในจังหวัดนครปฐม ซึ่งจัดเมื่อวันที่ 19 เมษายน 2534 ณ บ้านไผ่หูช้าง อำเภอบางเลน จังหวัดนครปฐม

- สุนันท์ อุดมเดช. 183
 (2534) “ไทยทรงดำ : ชนเผ่าไทยในเพชรบุรี (Tai Song Dam : The ethnic Tais of Phetchaburi).” ว. เมืองโบราณ 17, 4 (ต.ค.-ธ.ค.) : 52-56. ภาพประกอบ.
 กล่าวถึงชาวไทยทรงดำหรือไทดำในจังหวัดเพชรบุรีในแง่ของถิ่นที่อยู่ การแต่งกาย อาชีพ และภาษา
- สุมาลย์ โทมัส. 184
 (2539) “ผ้าไทในเวียดนาม.” จุลสารไทยคดีศึกษา 12, 3 (ก.พ.-เม.ย.) : ไม่ปรากฏเลขหน้า.
 กล่าวถึงผ้าและวัฒนธรรมการแต่งกายของคนไทแต่ละกลุ่มที่ผู้เขียนได้พบเห็นมาในเวียดนาม ได้แก่ เกาลาน ไทโถว ไทขาว ไทดำ และไทแดง ผู้เขียนได้สรุปว่า ผ้ายังคงมีบทบาทในชีวิตของคนไทซึ่งบทบาทนั้นเกี่ยวข้องกับพิธีกรรม
- สุมิตร ปิติพัฒน์. 185
 (2518) “ศาสนาและความเชื่อของไทยดำ.” จุลสารโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ 2, 4 : 27-40.
 กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของไทดำ และผลการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับชาวไทดำที่อพยพหนีภัยสงครามอินโดจีนเข้ามาอยู่ในลาวในแง่เกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้เขียนได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพิธีกรรมทางศาสนาของไทดำ (หมอ มด) และผู้รู้หลายคนที่อพยพมาอยู่ในลาว รวมทั้งศึกษาจากเอกสารที่เขานำติดตัวมาและรายงานค้นคว้าที่นักวิชาการเขียนไว้ เสนอข้อมูลเกี่ยวกับความเชื่อของไทยดำ คือ ความเชื่อเรื่องผี (แดนผีฟ้า ผีบ้าน ผีเมือง ผีบรรพบุรุษ ผีป่า ผีวง และผีอื่น ๆ) ความเชื่อเรื่องขวัญ ผู้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา และมโนภาพเกี่ยวกับจักรวาล ผู้เขียนมีความเห็นว่า ความเชื่อทางศาสนาของไทยดำมีลักษณะเป็นอิสระ ปราศจากอิทธิพลของลัทธิศาสนาของอินเดียและจีนซึ่งแพร่เข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้เป็นเวลานานกว่าสองพันปี
- สุมิตร ปิติพัฒน์. 186
 (2534) “ศาสนาและความเชื่อของไทยดำ (Religion and belief of the black Tais).” ว. เมืองโบราณ 17, 3 (ก.ค.-ก.ย.) : 42-49. ภาพประกอบ.
 กล่าวถึงประวัติความเป็นมาของไทดำ และให้ข้อมูลเกี่ยวกับศาสนาและความเชื่อของชาวไทดำที่อยู่ในประเทศลาวซึ่งหนีภัยสงครามอินโดจีนมาจากเวียดนามเหนือ ซึ่งเป็นข้อมูลที่ผู้เขียนได้จากการสัมภาษณ์ผู้ประกอบการพิธีทางศาสนาของไทดำ ผู้รู้ที่อพยพมาอยู่ในประเทศลาวและการศึกษาจากเอกสารที่เขานำติดตัวมา รวมทั้งรายงานค้นคว้าที่นักวิชาการได้เขียนไว้ เนื้อหาของบทความเป็นเรื่อง

เกี่ยวกับความเชื่อเรื่องผี (แดนหรือผีฟ้า ผีบ้าน ผีเมือง ผีบรรพบุรุษ ผีป่า ผีขวง และผีอื่น ๆ) ความเชื่อเรื่องขวัญ ผู้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา มโนภาพเกี่ยวกับจักรวาล ท้ายบทความเป็นบทสรุปเกี่ยวกับความเชื่อทางศาสนาของไทยคำ

สุมิตร ปิติพัฒน์ และ เสมอชัย พูลสุวรรณ.

187

(2539) "เยือนถิ่นคนไทในเวียดนาม." จุลสารไทยคดีศึกษา 2, 3 (ก.พ.-เม.ย.) : ไม่ปรากฏเลขหน้า.

เป็นการถอดเทปการสัมมนาเรื่อง เยือนถิ่นคนไทในเวียดนาม ซึ่งจัดโดย สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 15 ธันวาคม 2538 ณ ห้องประชุมชั้น 4 ดิโกเนกประสงค์วิทยากรมี 2 ท่าน คือ รองศาสตราจารย์สุมิตร ปิติพัฒน์ ผู้อำนวยการสถาบันไทยคดีศึกษา และอาจารย์เสมอชัย พูลสุวรรณ

รองศาสตราจารย์สุมิตรได้เล่าถึงประสบการณ์ ที่นำนักวิจัยของสถาบันไทยคดีศึกษาและอาจารย์ไปสำรวจเกี่ยวกับคนไทในเวียดนาม ซึ่งวัตถุประสงค์ของการไปครั้งนี้ก็เพื่อตรวจสอบเส้นทางว่า ถ้าจะศึกษาคนไทในเวียดนามจะทำอย่างไร สภาพคนไท เป็นอย่างไร อยู่อย่างไร แล้วความร่วมมือที่จะได้รับจากฝ่ายเวียดนามทั้งฝ่ายวิชาการและรัฐบาลจะเปิดแค่ไหนที่จะร่วมมือการศึกษา เส้นทางที่ไปเยือนถิ่นเวียดนามคือ ทางด้านตะวันตกเฉียงเหนือซึ่งติดกับประเทศลาวและจีน ได้แก่ เมืองไล เมืองแดง เมืองวาด เมืองม้วย เมืองซาง เมืองนุน ผู้พูดได้บรรยายถึงวิถีชีวิตของคนไทกลุ่มต่างๆ ที่พบเห็น รวมทั้งข้อสังเกตและข้อสันนิษฐานประกอบ นอกจากนี้ยังได้สรุปประเด็นว่าอะไรที่เป็นเอกลักษณ์ของคนไทในเวียดนาม อะไรที่ยังคล้ายกันอยู่ของคนไท 5 กลุ่ม

อาจารย์เสมอชัยพูดถึงพรมแดนทางวัฒนธรรมระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ไทกับสำ โดยกล่าวว่า สำไม่ใช่เชื้อชาติ แต่เป็นวัฒนธรรมที่เป็นชื่อรวม ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์ย่อยๆ มากมายหลายกลุ่ม และได้สรุปปัจจัยที่จำแนกสำออกจากกลุ่มชาติพันธุ์ไทไว้ด้วย

เสมอชัย พูลสุวรรณ.

188

(2537) "บรรพบุรุษของคนไทยมาจากไหน : การวิเคราะห์และตีความจากหลักฐานใหม่ทางพันธุศาสตร์." วารสารธรรมศาสตร์ 20, 2 (พ.ค.-ธ.ค.) : 74-103.

กล่าวถึงปัญหาและข้อสับสนของความเห็นและทฤษฎีต่างๆ การตีความหลักฐานของทฤษฎีต่างๆ เกี่ยวกับถิ่นกำเนิดของคนไทย ผู้เขียนได้เสนอประเด็นความคิดว่า การตรวจสอบความสัมพันธ์ระหว่างประชากรหรือกลุ่มชาติพันธุ์ด้วยวิธีการทางชีววิทยาเพื่อพิสูจน์ถึงถิ่นกำเนิดของบรรพบุรุษของคนไทยเป็นสิ่งที่เชื่อถือได้ ในบทความนี้ผู้เขียนได้เสนอประเด็นหลักของงานที่ศึกษาประการแรกคือ ความพยายามพิสูจน์ถิ่นกำเนิดของบรรพบุรุษเชื้อสายของคนไทยด้วยระเบียบทางพันธุศาสตร์ และประการที่สองคือ เพื่อนำเงื่อนไขที่ได้จากข้อสรุปส่วนแรกไปใช้ร่วมกับหลักฐานทางประวัติศาสตร์และชาติพันธุ์วิทยา

สำหรับอธิบายปรากฏการณ์แพร่กระจายของภาษาและวัฒนธรรมไทยอย่างกว้างขวางและค่อนข้างฉับพลัน
ในเอเชียอาคเนย์ช่วงปลายพุทธศตวรรษที่ 18 ถึง 19

เหรียญเพชร ตาลวันนา. 189

(2507) "ปกิณกะประเพณี." ว. เพชรบุรี (เม.ย.) : 43-49.

บทความในวารสารและหนังสือพิมพ์ (ภาษาต่างประเทศ)

190

"53 killed in VN village mass suicide." *The Nation* (13 Oct.) : A1-A2.

(1993)

ชาวไทยดำในหมู่บ้าน Ta He จังหวัด Son La ประเทศเวียดนามฆ่ากันเองและฆ่าลูกหลานเพราะ
หลงเชื่อว่าจะได้ขึ้นสวรรค์ คนที่หลอกเป็นทหารหนีทัพ บอกกับชาวบ้านว่าจะพาไปสวรรค์ได้ให้นำเงินมา
ให้ เมื่อได้เงินแล้วก็เอาไปใช้จ่ายอย่างสุขสบาย นานเข้ากลัวถูกจับได้จึงเรียกคนในหมู่บ้านมาแล้วให้เตรียม
ตัวไปสวรรค์ มีการกินเลี้ยงกันก่อน แล้วเผาบ้าน จากนั้นก็ฆ่าคนพาก่อนแล้วจึงฆ่ากันเองทั้งหมู่บ้าน มีคนที่
ไม่ยอมเข้าร่วมด้วย 15 คน มีเด็กรอดตายมา 3 คน

ไทดำเป็นชนกลุ่มน้อยกลุ่มใหญ่ของเวียดนามมีทั้งสิ้นประมาณ 8 ล้านคน เชื่อในการไหว้
วิญญาณ มีอาชีพในการปลูกฝิ่นและทำไร่เลื่อนลอย

Bourlet, Antoine. 191

(1913) "*Funerailles chez les Thay.*" *Anthropos* 8 : 40-46.

Boutin, Andre. 192

(1937) "*Monographie de la province des Houa-Phan.*" *Bulletin des amis du Laos* 1 :
69-119.

Cam Trong. 193

(1996) "*Black Tai marriage customs : a life-long process.*" *Tai Culture* 1, 1 (June) :
22-29.

บทความนี้แปลจากภาษาเวียดนาม เนื้อหาบรรยายถึงพิธีกรรมที่เกี่ยวกับการแต่งงานของ
ชาวไทยดำที่เมืองเซินลา (Son La) ประเทศเวียดนาม พิธีกรรมทั้งหมดเริ่มตั้งแต่ การทาบทามสู่ขอไปจน

หลังจากอยู่กับกันจนแก่เฒ่า มีทั้งหมด 7 พิธี บางพิธีมีระยะยาวนานถึง 12 ปี

Chamberlain, James R. 194

(1973) "The origin of the Southwestern Tai." **Bulletin des Amis du Royaume Lao**
7-8 : 233-243.

Condominas, Georges. 195

(1976) "Essai sur l'evolution des systemes politiques Thais." **Ethnos** 41(1-4) : 7-67.

resson, E.J. 196

(1941) "Bracelets de sorciers au pays Thai." **Bulletin et Travaux de l'Institut**
Indochinois pour l'Etude de l'Home 4 : 81-97.

Degeorge, J.B. 197

(1921-1925) "Legendes des Tay, Annam." **Anthropos** 16 : 109-146 ; 17 : 633-656 ;
18 : 40-68 ; 19 : 496-515 ; 20 : 952-980.

Durand, Maurice. 198

(1952) "Notes sur le pays Thai de Phone-tho." **Bulletin de la Societe des Etude**
Indochinoises 27 : 193-231.

Evans, Grant. 199

(1991) "Reform or revolution in heaven? Funerals among upland Tai." **The Australian**
Journal of Anthropology 2, 1 (Winter) : 81(17)

กล่าวถึงความเชื่อและประเพณีทำศพของชาวไทดำในตอนเหนือของเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
ที่เปลี่ยนไปตามความเปลี่ยนแปลงของสังคม เช่นแต่เดิมเคยเชื่อว่าสวรรค์ชั้นสูงสุดเป็นที่อยู่ของคนชั้นสูง
แต่ในประเทศลาวหลังการเปลี่ยนการปกครองเป็นคอมมิวนิสต์ เริ่มเปลี่ยนความเชื่อเป็นทุกคนสามารถขึ้น
สวรรค์ชั้นสูงได้ ถ้าทำพิธีศพอย่างถูกต้อง

- Fippinger, Dorothy Crawford. 200
- (1971) "Kinship terms of the Black Tai people." **Journal of the Siam Society** 59, 1 (Jan.) : 65-73.
- ให้รายละเอียดเกี่ยวกับระบบเครือญาติและการนับญาติของไทยดำ โดยมีตารางประกอบ กล่าวถึงการสืบเชื้อสายขึ้นไป 4 ชั่วคน เริ่มจากรุ่นพ่อขึ้นไป รุ่นตัวและพี่น้อง การสืบเชื้อสายลงมา จากรุ่นตัวอีก 5 ชั่วคนเริ่มจากรุ่นลูกลงมา นอกจากนี้ยังกล่าวถึงญาติข้างภรรยาและสามี ตลอดจน ลูกพี่ลูกน้องอีกด้วย
- Forbes, Andrew D.W. 201
- (1988) "Red, black, yellow and striped banners : The Siamese military expedition to Laos and Sipsongchuthai of 1884-85." **Journal of the Siam Society** 76 (Nov.) : 134-144.
- Gaspardon, Emile. 202
- (1939) "Annamites et Thai aux XVe siecle." **Journal Asiatique** (July-September) : 405-436.
- Gedney, William J. 203
- "White, Black and Red Tai." **The Social Science Review** Special Number (1964) : 1-24.
- Hartmann, John F. 204
- (1981) "Computations on a Black Tai origin myth." **Anthropological Linguistics** (May) : 183-202.
- Kirsch, A. Thomas. 205
- (1966) "Development and mobility among the Puh Thai of Northeast Thailand." **Asian Survey** 7 : 370-378.

- Lafont, Pierre-Bernard. 206
 (1971) "Contes p' u tai." **Bulletin de la Societe des Etude indochinoises** 46, 1 : 22-48.
- Lafont, Pierre-Bernard. 207
 (1955) "Notes sur les familles patronymiques' Tai Noires de S' on-la et de Nghia-lo." **Anthropos** 50 : 797-809.
- Lafont, Pierre-Bernard. 208
 (1959) "Pratiques medicales de' Tai Noirs du Laos de l'Ouest." **Anthropos** 54, 5-6 : 819-840.
- Laubie, Y. 209
 (1938) "Tablette divinatoire et ideogrammes a Nghia-lo." **BEFEO** 38 : 296-305.
- Laubie, Y. 210
 (1943) "Une tablette divinatoire chez les Thai Blancs." **Bulletin et Travaux de l'Institut Indochinois pour l'Etude de l'Homme** : 91-98.
- Maspero, Henri. 211
 (1924) "Legendes mythologiques dans le Chou King" **Journal Asiatique (ser. 12)** 204 : 1-100.
- Nithinand Yorsaengrat. 212
 (1994) "Thai ethnic groups : A common origin." **The Nation** (7 May) : c1.
 ให้ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับความเป็นมาของเผ่าไทในเวียดนามซึ่งเชื่อว่ามีถิ่นกำเนิดจากเขินเบียนฟูหรือในชื่อเดิมว่าเถน เมืองเขินเบียนฟูในปัจจุบันเป็นศูนย์กลางของชาวไทดำในเวียดนาม ชาวไทดำและไทขาวมีวัฒนธรรมคล้ายชาวไทสยาม ส่วนชาวไทนุง(Nung) ซึ่งอพยพเข้ามาในเวียดนามจากประเทศจีนในศตวรรษที่ 17 มีวัฒนธรรมคล้ายจีนมากกว่าไทย ความรู้ในบทความนี้ส่วนใหญ่จะอ้างอิงถึงข้อมูลของ รองศาสตราจารย์ศรีศักร วัลลิโภคม

- Pedersen, Lise Rishoj. 213
 (1974/75) "Religious activities during the dry season among the Lao Song Dam, Thailand." *Folk, Dansk Ethnografisk Tidsskrift* 16-17 : 345-379.
- Roux, Henri. 214
 (1954) "*Tai Blancs et Tai Noirs : Tai Don ou Tai Khao et Tai Lam ou Tai Dam.*" In Henri Roux, *Quelques minorites ethniques du Nord-Indochine, numero special de France-Asie* 92-93 : 359-385.
- Sams, Bert F. 215
 (1988) "*Black Tai and Lao Song Dam : The divergence of ethnocultural Identities.*" *Journal of the Siam Society* 76 (Nov.) : 100-120.
 เป็นเรื่องของการรักษาเอกลักษณ์ของเผ่าพันธุ์ของลาวโซ่งดำในประเทศไทยซึ่งก็คือชาวไทยดำที่ถูกกวาดต้อนมาจากบริเวณเมืองพวนของลาวในสมัยธนบุรีโดยมาตั้งรกรากใหม่ในบริเวณสระบุรี ราชบุรี จันทบุรี และเพชรบุรีในประเทศไทย แม้จะอยู่ในประเทศไทยมาเป็นเวลานาน ชาวโซ่งดำก็ยังคงรักษาเอกลักษณ์ของไทยดำไว้ได้มากซึ่งผิดกับการผสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมท้องถิ่นของเผ่าไทยอื่น ๆ ในบริเวณเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เอกลักษณ์ที่กล่าวถึงคือ ภาษาซึ่งมีอิทธิพลของภาษาอินเดียและจีนน้อยมาก ; การสืบเชื้อสายทางระบบเครือญาติฝ่ายชาย ; ความเชื่อและการนับถือผีบรรพบุรุษ ; ระบบแบ่งชั้นวรรณะทางสังคม
- Silvestre, Capitaine. 216
 (1918) "*Les Thai Blancs de Phong-Tho.*" *BEFEO* 18 : 1-56.
- Sumitr Pitiphat. 217
 (1980) "*The religion and beliefs of the Black Tai, and a note on the study of cultural origins.*" *Journal of the Siam Society* 68, 1 (Jan.) : 29-68.
 กล่าวถึงความเชื่อของชาวไทยดำในตอนเหนือของเวียดนามและลาว แล้วให้รายละเอียดเกี่ยวกับความเชื่อในผี ได้แก่ ผีฟ้า (แดน) ผีบ้าน ผีปู่ย่าตายาย ผีป่า และผีอื่น ๆ นอกจากนี้ยังกล่าวถึงความเชื่อในเรื่องขวัญ ผู้ประกอบพิธีกรรมทางศาสนา คือ หมอ (mo) และมด (mod) ความเชื่อเรื่องทวดคาฟ้าดิน ความตายและชีวิตหลังการตาย บทสรุปกล่าวถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมอินเดียและจีนในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ซึ่งไม่ปรากฏในวัฒนธรรมไทยดำ

Suthon Sukpisit. 218
 (1990) "Origins Thai race : The search goes on." Bangkok Post 45, 296 (23 Oct.) :
 27-28.

Tran Quoc Vuong and Cam Trong. 219
 (1989) "Black Tai-White Tai and the distribution of the ancient Tay-Thai populations in
 Vietnam." Thai-Yunnan Project Newsletter 5 (June) : 10-11.

Vi Van An. 220
 (1996) "Supplementary material about the names and the history of settlement of the
 Tai-groups in the region of highway no. 7 - province Nghe An (central Vietnam)."
 Tai Culture 1, 1 (June) : 30-39.

บทความนี้แปลจากภาษาเวียดนาม มีจุดประสงค์เพื่อสำรวจกตัญญูปัญหาเกี่ยวกับชื่อ
 ของกลุ่มคนไทและประวัติการตั้งถิ่นฐานของคนไทกลุ่มต่างๆในเวียดนามซึ่งไม่ใช่งานที่ง่าย เนื่องจาก
 คนไทเหล่านี้มีชื่อที่แตกต่างกันและไม่มีความเห็นที่เป็นอันหนึ่งอันเดียวกันเกี่ยวกับชื่อของคนไทกลุ่ม
 ต่างๆ และช่วงเวลาที่ตั้งถิ่นฐาน ดังนั้นชื่อของคนไทกลุ่มต่างๆ จึงสอดคล้องกับกระบวนการในการ
 รวบรวมกลุ่มเชื้อชาติและชาติพันธุ์และการตั้งถิ่นฐาน มีคนไท 3 กลุ่ม ซึ่งนำมาสู่ความเข้าใจเบื้องต้น
 ของปัญหานี้ คือ ไทเมือง (Tai Muong) ไทแดง(Tai Thanh) และ ไทเมือย (Tai Muoi) คนไท 3 กลุ่มนี้มี
 จำนวนมากกว่า 8000 คน มีถิ่นอาศัยอยู่ในเขตทางหลวงหมายเลข 7 ซึ่งอยู่ทางด้านทิศตะวันตกของ
 จังหวัด Nghe An ใน 3 ตำบล คือ Con Cuong, Tuong Duong และ Ky Son

221
 "Die waise Kho : a tale of the Tai Khao." Collected by Dalivanh Sithphasay, translated from
 (1996) the Lao into the German language by Kernstin Schmidt. Tai Culture 1, 1
 (June) : 94-97.

"Die waise Kho" เป็นนิทานพื้นเมืองเกี่ยวกับเด็กกำพร้าที่ชื่อ Kho ซึ่งแต่งขึ้นในประเทศ
 ลาวและเป็นที่รู้จักกันดีในหมู่คนไทขาว นิทานนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อสอนเด็กในเรื่องเกี่ยวกับคุณงามความ
 ดี จริยธรรม การเชื่อฟังผู้ใหญ่และคนแก่เฒ่า นอกจากนี้ยังเป็นสัญลักษณ์ให้เห็นถึงความจริงอันน่าเศร้า
 ของคนไทในสมัยก่อนที่ต้องทนทุกข์จากความเจ็บป่วย ความกลัว และการสูญเสียญาติใกล้ชิด

Yindee Lertcharoenchok.

222

(1990) "A glimpse into the land of Tai." **The Nation** (29 Jul.) 11, 18.

ครุชนิเรือง

การดูแลเด็ก	073
การใช้น้ำ	118
การแต่งกาย	035, 116, 136 ,161, 184
การทำนา	113
การเปลี่ยนแปลงทางสังคม	016, 066, 076
การเปลี่ยนแปลงทางวัฒนธรรม	016, 066, 099
การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ	016, 066, 136
การแพทย์	208
การเมืองและการปกครอง	004, 014, 016, 066, 100, 195
การรำ	111
การเล่นคอน	180
การศึกษา	033
ความเชื่อ พิธีกรรม	003, 015, 030, 040, 053, 059, 061, 069, 083, 102, 128, 130, 145, 158, 165, 169, 172, 175, 177, 185, 186, 190, 196, 199, 209, 210, 217
เครื่องแต่งกาย	035
เครื่องมือและเครื่องใช้	168, 173
โครงสร้างสังคม	046, 053, 092, 098, 107, 113, 122, 131, 133, 137, 143, 157, 175
ชาวไทย	013, 021, 042, 050, 058, 062, 067, 068, 077, 091, 098, 110, 122, 155, 163, 164, 206, 218, 222
ชาวไทย--บรรณานุกรม	140
ชาวไทย--จีน--บรรณานุกรม	139
ชาวไทย--ไทย--นครปฐม	076
ชาวไทย--ไทย--นครพนม	018
ชาวไทย--ไทย--สุพรรณบุรี	076

ชาวไทย--ไทย(ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ)	152, 205
ชาวไทย--ลาว	201
ชาวไทย--เวียดนาม	002, 004, 008, 044, 088, 093, 094, 103, 105, 115, 120, 121, 128, 129, 133, 142, 143, 184, 187, 197, 198, 201, 202, 212, 220
ชาวไทยขาว	074, 075, 106, 203, 210, 211, 214, 216
ชาวไทยขาว--เวียดนาม	147, 160, 219
ชาวไทยดำ	007, 106, 176, 203, 207, 214, 215
ชาวไทยดำ--ไทย--กาญจนบุรี	029
ชาวไทยดำ--ไทย--นครปฐม	025, 027, 029, 053, 084, 125, 128, 133, 159, 182
ชาวไทยดำ--ไทย--พิจิตร	060, 061
ชาวไทยดำ--ไทย--พิษณุโลก	060, 061
ชาวไทยดำ--ไทย--เพชรบุรี	029, 064, 065, 072, 077, 126, 127, 148, 154, 161, 181, 183
ชาวไทยดำ--ไทย--ราชบุรี	029, 052, 057
ชาวไทยดำ--ไทย--เลย	011, 012, 015, 016, 066, 149
ชาวไทยดำ--ไทย--สมุทรสงคราม	063
ชาวไทยดำ--ไทย--สุพรรณบุรี	006, 033, 063, 154, 169, 173
ชาวไทยดำ--ลาว	119, 192, 208
ชาวไทยดำ--เวียดนาม	028, 119, 131, 147, 158, 160, 170, 171, 207, 219
ชาวไทยแดง	051, 106, 205
ชาวไทยแดง--เวียดนาม	132
ชาวลาว	178
คนตรี	142, 151
เด็ก	073
ตัวเลข	101
ตัวอักษร	019, 020, 034, 056, 156
ตำนานสร้างโลก	059
ถิ่นกำเนิด	129, 188, 194, 204, 212, 218, 220

ที่ดิน	143
บ้าน	049
ประเพณี	003, 005, 006, 010, 031, 036, 041, 052, 055, 060, 061, 063, 082, 087, 111, 118, 126, 133, 142, 146, 149, 153, 166, 174, 179, 180, 182, 189, 213
ประเพณีการแต่งงาน	010, 031, 036, 109, 126, 174, 179, 193
ประเพณีการทำศพ	003, 006, 087, 172, 191, 199
ประเพณีการเล่นคอน	010, 063
ประเพณีการเลี้ยงผี	005
ประเพณีเหยา	ดูที่ ประเพณีการเลี้ยงผี
ประวัติศาสตร์	004, 017, 018, 026, 029, 032, 043, 045, 050, 076, 077, 081, 091, 093, 097, 129, 162, 163, 188, 201
ผ้า	044, 045, 071, 096, 116, 117, 136, 144, 184
พงสาวดารเมืองไล	032, 043
พงสาวดารเมืองแกลง	032
พงสาวดารล้านช้าง	043
พจนานุกรม	047, 089, 090, 104, 123, 124
พันธุกรรม	023, 024
พิธีทำขวัญ	055
พิธีเสนเรือน	010, 169
เพลง	150, 162
ภาษา	001, 011, 035, 047, 054, 070, 085, 086, 089, 090, 099, 104, 108, 112, 123, 124, 127, 138, 141, 167
ระบบเครือญาติ	200
เรื่องทั่วไป	010, 022, 043, 080, 180
วรรณกรรม	004, 020, 037, 038, 048, 070, 072, 108, 221
วิจัย	078, 095

ศาสนา	114,122, 135, 165, 185, 186, 213, 217
อาหาร	039
เอ็ดแสว	คู่มือ ประเพณีการทำศพ
